

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . " 5—
 Četrť leta . . . " 2-50
 Mesečno . . . " 1—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . " 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6 redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 — popust. —
„Straža“ izhaja v pon-
deljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo: Maribor
 Koroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Štiri meseci italijanskih neuspehov.

V izhodni Galiciji ruska ofenziva prenehala. — Ob Ikvi in Styru srditi ruski napadi. — Naše čete zavzele zopet postojanke na zah. dnem bregu Ikve in Styra. — Izhodno od Vilne velik del ruske armade v kleščah. — Naša kavalerija Rusom za hrbtom. — Na srbskem bojišču nič novega. — Balkan se pripravlja.

Balkan se pripravlja.

Balkan se na vseh konceh in krajih pripravlja na krvavi ples. Bolgarija bo svojo mobilizacijo že skoro izvršila, Rumunija pa že itak ima nad eno leto oboroženi mir in čaka ter čaka, da bi udarila. Grčija je tudi pod orožjem in je radi lepšega razglasila, da se bodo vršili na njenem macedonskem ozemlju manevri. Srbija je v škripcih. Od severa korakajo v Srbijo avstrijske in nemške čete, a ona mora zdaj svojo armado postaviti tudi ob bolgarsko mejo.

Kakor je na vaškem plesišču obrnjen pogled vseh plesalcev na najboljšo in brhko plesalko, tako se sedaj na Balkanu in v Evropi sploh vse ozira po — Bolgariji. Gotova stvar je: Bolgarija bode na Balkanu odločila veliko igro med četverospozumom in Avstrijo ter njeno zaveznicco.

Informacije, ki jih imamo iz zanesljivega vira, naglašajo, da je Bolgarija četverospozumu popolnoma hrbet obrnila, ker je spoznala, da so vse številne note in obljube, ki jih je četverospozum dajal Bolgariji glede odstopa srbskega in grškega macedonskega ozemlja, le pesek v oči. Zahrbtno je četverospozum skoro gotovo hujskal Srbijo in Grčijo, oziroma tudi Rumunijo, da ne privolijo v bolgarske zahteve. Bolgarija je spoznala, da sta edino Avstrija in njena zaveznica njeni pravi in odkriti prijatelji. In zato gadelj je stopila v naš tabor.

Vorašanje je samo: Na katero stran bo udarila glavna bolgarska armada? V tem oziru sta dve možnosti: Bolgarska armada maršira z glavno silo v gornjo Staro Srbijo in tako poda roko v Moravsko dolino korakajočim avstrijskim in zavezniškim četam, da iste potem skupno udarijo dalje proti jugu; mogoče in zelo verjetno je pa tudi, da se bo Bolgarija z glavno močjo zavarovala

zoper Grčijo in četverospozumove čete, ki bi utegnile priti Grkom in Srbom na pomoč.

Grčija se še ni odločila. Eno je na Grškem gotovo: Kralj in generaliteta je zanaš, Venizelos in ljudstvo pa za četverospozum. Odločitev je za Grško zelo težavna. Če udari proti Bolgariji, je to zanjo zelo nevarna igra, če pa se pridruži nam, pa ima četverospozumovo brodogve in armado za svojim hrbtom. Položaj je torej za Grčijo tak, da bo najbrž ostala nevtralna.

Rumunija še čaka. Rusija in četverospozum dajo Rumuniji velike obljube: del Besarabije, Bukovino do Černovic, Sedmograško, Banat in Bogve kaj še vse. A rumunski politiki dobro vedo, da je težko kaj dati, kar se darovalec niti v rokah nima. — Sicer pa je Rumunija na avstrijski, kakor tudi na bolgarski meji zbrala velike množine vojaštva ter se tam močno utrdila. Poznavalci zakulisne politike so mnenja, da bo Rumunija za sedaj še ostala nevtralna. Kako dolgo, to bodo odločili dogodki, ki se bodo prihodnje dni razvili na razburkanem Balkanu.

Kocka je padla!

„Grazer Volksblatt“ piše:

Bolgarija je odredila dne 21. t. m. splošno mobilizacijo. Tudi rezervisti, ki se nahajajo v inozemstvu, so poklicani pod orožje.

Bolgarska vlada je prišla do prepričanja, da ne dobi diplomatskim potom južno-macedonskega ozemlja, ki je bilo v bukarštanski mirovni pogodbi razdeljeno med Srbijo in Grčijo in da je tedaj prisiljena nastopiti druga pota. Sporazumila se je najprej s Turčijo, katere ji je odstopila zahtevano ozemlje in v tem trenutku je bila Bolgarija izgubljena za četverospozum, ki si je na vse kriplje prizadeval,

da bi jo pridobil za vojsko proti Turčiji. Da je odločitev Bolgarije velevažna, je najbolj razvidno iz prve balkanske vojske, v kateri se je pokazalo, da se mora prištevati bolgarska armado med najboljše na Balkanu. Po drugi balkanski vojski, koje izid je bil za Bolgarijo zelo poniževalen, je bolgarska vlada storila vse, da izpopolni in organizira svojo armado. Gotovo ni dvomil nobeden nepristranski presojevalec, da so bili bolgarski pol. in gospodarski interesi na strani Avstrije in Nemčije. Ze davno so bile raztrgane moralne in politične vezi, ki so v prošli minulosti vezale Bolgarijo z Rusijo. Nepremostljiv prepad med Bolgarijo in Rusijo je pa nastal v drugi balkanski vojski, ki je nastala vsled ruskih spletkarjev na Balkanu, kajti Rusija ni hotela trpeti na Balkanu nove ojačene Bolgarije, marveč Rusiji poobložno in poslušno državo. Posledica druge balkanske vojske je bila usodopolna za Bolgarijo, ki je prišla skoraj ob ves plen svojih sijajnih zmag, Macedonija se je porazdelila med Grčijo in Srbijo in Bolgarija, obdana od vseh strani od sovražnikov, je bila globoko ponižana. Kaj takega se seveda ne more nikoli pozabiti. Zelo veliko je pa bilo začudenje, ko se je slišalo, da se bolgarska vlada pogaja s četverospozumom glede soudeležbe Bolgarije ob strani četverospozuma. Tozadevna pogajanja med Bolgarijo in četverospozumom so se pa vršila bržčas iz vzroka, ker se je moral bolgarski kralj nekoliko ozirati na Rusiji prijazno stranko, ki je imela v Bolgariji še vedno veliko upliva, češ, da se pozneje ne bo moglo Bolgariji predbacivati, da ni storila to, kar bi bila lahko storila. Bolgarija je zahtevala od četverospozuma, da se ji za plačilo odstopi macedonsko ozemlje, če se udeleži ob strani četverospozuma svetovne vojske. Čeprav Grčija in Srbija nista hoteli o kakem odstopu ničesar vedeti, še kljub temu ni pretrgala Bolgarija svojih pogajanj, baš iz vzroka, ker se ni hotela izpostaviti neprijetnim posledicam, predno da ni bilo potrebno z ozirom na njene omejene denarne in vojaške moči. Sedaj pa, ko je pokazala Bolgarija tudi svojim največjim prijateljem Rusije, da mirovnim in diplomatskim potom ne more doseči tega, česar si želi sleherni Bolgar, da bi dobila Bolgarija zadoščenje za svoje ponižanje v drugi balkanski vojski ter da bi se izpolnile bolgarske narodne

LISTER.

Balkanske armade.

Organizatorji in učitelji bolgarske vojske so bili Rusi. Ruski generali in višji častniki so delovali v mladi armadi ter so igrali v njej več let izključno vodilno vlogo. Ko je izbruhnila srbsko-bolgarska vojna leta 1886, je ruska vlada vse svoje častnike odpoklicala in mlada armada je bila čez noč brez voditeljev, postavljena na lastne noge. Toda Bolgari so pokazali, da so se v malo letih mnogo naučili. Mladi stotniki so prevzeli poveljstvo polkov, vojni minister je postal major, poročniki so komandirali bataljonom, toda vojaške vrline zapovednika kneza Aleksandra Batenberga in njegovega častniškega zbora so daleč nadkrilile zmedenost srbskega vodstva in Bolgarija je zmagala. Tako si je bolgarska armada že s svojim prvim nastopom pridobila dobro ime in poznejša leta so pokazala, da so njene vrline res odlične, Bolgari so ostali učenci Rusov. Oficirski naraščaj je študiral na ruskih vojaških šolah. Še le pod sedanjim kraljem Ferdinandom se je ustanovila bolgarska častniška akademija in mlajši častiški zbor se je nekoliko oprostil ruskega duha. Izborne vrline je pokazala bolgarska armada v balkanski vojni, zlasti v borbi proti

Turkom je svet občudoval naravnost ognjeviti ofenzivni duh bolgarskega vojaka. Od balkanske vojne sem so se razmere pri armadah balkanskih državic znatno spremenile, tako zlasti glede števila vojaštva, kakor tudi glede opreme. Preteklo leto svetovne vojne so porabile vse nevtralne države, da ojačijo svojjo vojno pripravljenost in o bolgarski armadi smo že opevanje slišali, da se nahaja v stanju najpopolnejše pripravljenosti.

Leta 1912 je štela bolgarska armada v strokovnih seznamih 190.000 mož in 1080 topov. Balkanska vojna je pokazala, da je bila ta cenitev mnogo premajhna in da je imela Bolgarija daleč nad ¼ milijona mož na razpolago. Sedaj je tudi število njenega prebivalstva naraslo, in sicer na 4.800.000. Nemški strokovnjak Rottmann računa, da razpolaga Bolgarija s 480.000 vojaki, kar je gotovo zelo skromno računano, ako pomislimo, da ima Bolgarija uvedeno za moške med 20. in 46. letom splošno vojaško dolžnost, in da se torej v slučaju mobilizacije nahaja skoraj 10% prebivalstva pod orožjem. Ako upoštevamo, kako uporabljajo države v sedanji veliki vojni svoje vojaške rezervoarje, potem moramo priti do zaključka, da šteje bolgarska armada danes najmanj dobrega pol milijona mož. Posebno formacijo tvori takozvano „opolčenje“ (naša črna vojska).

Pelota je oborožena z 8 mm manlihercami, ravno tako kavalerija. Normalni topovski tip ima kaliber 7.5 cm, brzostrelne havbice so kalibra 12 cm, gorski

topovi imajo 7.5 centimetrov. Artilerija je deloma nemškega, deloma francoskega izdelka. Strojne puške so večinoma angleško delo. Po balkanskih vojnah, zlasti pa preteklo leto, je nabavila Bolgarija mnogo novega orožja in zlasti artilerija se je gotovo popolnila v smislu izkušenj, ki so jih pridobile vojujoče se države na evropskih bojiščih. Ali je mogla Bolgarija nabaviti tudi kaj modernih težkih topov, se ne ve. Ze pri obleganju Odrina se je pokazalo, da je v tem oziru zaostala in verjetno je, da je skušala ta nedostatek kolikor mogoče popraviti.

Bolgarija razpolaga tudi s par vojnimi ladjami, ki služijo seveda le v obrambo obali. Jedro bolgarskega brodogva tvori 6 torpedovk, križarke ni nobene. V tem oziru jo Rumunija znatno nadkriljuje, ker ima eno oklopno križarko, 5 oklopnih topničark ter okrog 20 torpedovk.

Ker se računa, da razpolaga danes Grška z najmanj 400.000 vojaki in ker ima Srbija po novejših cenitvah še kakih 250.000 mož, Rumunija pa 600.000, znaša torej celokupna balkanska sila, ki bi si jo bila četverozveza rada pridobila, 1.600.000 do 1.800.000 mož. Konstelacija na Balkanu nam kaže, da se bodo te armade vzajemno kompenzirale in da bo torej uspeh na oni strani, ki lahko vrže svoj meč na balkansko tehtnico. Ta meč je v rokah avstrijskih in nemških vojskovodij.

težnje v Macedoniji, se je odločila ob dvanaest uri za zadnji korak, podrla je za seboj vse mostove, ki so jo vezali s četverosporazumom. Bolgarin je začet verosporazum izgubljena. **Kocka je padla!**

Veliko navdušenje v Bolgariji.

Razglas splošne mobilizacije je izzval veliko, skoro nepopisno navdušenje bolgarskega prebivalstva. Mobilizacija se vrši izredno hitro in precizno. Vse to kaže, da se je bolgarska vojaška uprava že delj časa pridno pripravljala na vojsko. Tudi v civilnih uradih in posebno na železnicah in cestah vlada izboren red. Dne 21. septembra popolnoma se je že opazalo na sofijskih ulicah mnogo oseb izmed inteligence v čednih vojaških uniformah. Vsak je pospešil korake, da čim prej pride do zbirališča svojih polkov. Po celotnem mestu vlada izredno živahno gibanje. V večernih urah je bilo več slavnostnih obhodov po sofijskih ulicah. Pred kraljevo palačo in palačkam ministrskega predsednika ter avstrijskim in nemškimi poslaništvom je prišlo do viliarnih prireditiv. Tisočere ljudske množice so klicale: Živijo kralji! Slava Bolgarski! Živela Avstrija in Nemčija! Slava bolgarski armadi! Pojdimo reševati naše brate v srbski sužnjosti! Med ljudmi, ki so se udeležili slovesnih pouličnih sprevodov se je opazalo izredno veliko število macedonskih bolgarskih beguncev. Mnogo bolgarsko-macedonskih zastav in narodnih znakov je bilo v sprevodih. Tudi z dežele prihajajo v Sofijo brzovjavna poročila o velikih stavopisnih prireditvah v prilog vojske.

Velik pomen bolgarske mobilizacije.

Berlinski listi poudarjajo veliko važnost bolgarske mobilizacije, ki je naperjena proti Srbiji kot največji zahrbtni sovražnici Bolgarije izza druge balkanske vojske in so mnenja, da bo poseg Bolgarije v sedanjo svetovno vojsko odločiljoč za vojni položaj na Balkanu. Bolgarija bo uničila ob Dardanelah zaduje upe Anglije, Francije in Rusije.

Diplomatični boj v Sofiji.

„Az Est“ poroča dne 20. septembra iz Sofije: Diplomatični boj, ki se vrši sedaj v Sofiji, je odločilnega pomena. Pogajanja se vrte okoli treh točk. Prva točka se tiče tega, da naj Bolgariji zagotovljeno ozemlje zasede kaka tuja država, kar označuje glasilo Radoslavova „Narodni Prava“ kot nesprejemljivo. Drugo točko tvori zahteva, da naj ostaneta Srbija in Grčija tudi še vnaprej sosedinji, kar bi bilo mogoče le tedaj, če Srbi in Grki obdrže ozemlje, na katerem prebivajo Bolgari. V tretji vrsti prihaja v poštev načrt, da naj Srbija in Grčija ne ostaneta zvezani po ozemlju, na katerem prebivajo Bolgari, ampak naj tvorijo njiju mejo albansko ozemlje približno na meji Ohride.

Mejaštvo Srbije in Grčije na bolgarskem ozemlju se smatra po naziranju vseh bolgarskih strank kot zasramovanje Bolgarije. Na možnost grško-srbske meje na albanskem ozemlju ne verjame nikdo. A resnost obljub četverosporazuma zmanjšuje dejstvo, da tako na Srbskem, kakor na Grškem glasno protestirajo proti vsakemu odstopu ozemlja.

Četverosporazum nastopa z velikim pritiskom, in urgira odločitev, vendar se Bolgarija ne da siliti, ampak hoče spraviti najprej pod streho svojo zadevo s Turčijo. Do sedaj še ni bilo objavljeno nobeno uradno poročilo o turško-bolgarskem dogovoru.

Ferdinandova politika jasna in dobro prevdajena.

Iz Sofije se poroča: Bolgarski kralj Ferdinand je sprejel v avdienci vodje bolgarskih opozicijskih strank, katerim je rekel sledeče: „Politika, katero vi priporočate, je zelo, zelo velikega vprašanja. Moja politika je jasna in dobro prevdajena.“

Radoslavov o resnosti položaja.

Bolgarski ministrski predsednik Radoslavov se je izrazil napram vodilnim bolgarskim političnim osebam, da je sedanji položaj skrajno resen. Bolgarija mora jamčiti za oboroženo nepristranost. To še pa ne pomenja, da bi bila pretrgana pogajanja s četverosporazumom. Tudi v Rumunijo se nadaljujejo pogajanja. Napram Srbiji je pa krepak nastop neobhodno potreben. Pribito je, da bolgarska armada ne bo korakala proti Turčiji ter da simpatizira velika večina bolgarskega naroda z Avstrijo in Nemčijo. Tudi opozicijski bolgarski krogi so dandanes prepričani, da je za Bolgarijo velikanske važnosti, če se tesno pridruži Avstriji in Nemčiji. Vlada se ne bo umaknila in tudi ne cincala. Vlada samostojne in neodvisne Bolgarije se ne boji žuganj četverosporazuma. Bolgarija noče biti priprava za četverosporazum.

Vse bolgarske stranke zedinjene.

Veliko pozornost vzbuja članek v glasilu rusofilske bolgarske stranke iz peresa poslanca Borisa Vazov, ki pravi, da je za Bolgarijo odbila ura, ko se morajo nehati vsi prepiri med strankami in s mora-

jo vsi, ki želijo dobrobit svoje domovine, podati roke in se s polnim zaupanjem zbrati okrog vlade. Kakor hitro bo razvita zastava Bolgarije in njene armade, morajo izginiti vse zastave strank. Narodno združeni je vsa Bolgarija bo mogoče doseči le tedaj, če bodo vse o celoto združene vse bolgarske stranke.

Bolgarski poslanik v Nišu pri bolgarskem kralju.

Bolgarskega poslanika v Nišu, Čeprašikova, ki je pred nekaj dnevi došel v Sofijo, je sprejel car Ferdinand in ministrski predsednik Radoslavov. — Kakor poroča sofijski list „Utro“, se je vršil ministrski svet, katerega se je udeležil poslanik Čeprašikov. Bolgarski ministrski svet je baje sklenil zelo važne ukrepe.

Bolgarski velmožje.

V sedanjih zgodovinsko-veležnih časih potrebuje Bolgarija resnih politikov. Dogodki, ki se bodo odigrali v Bolgariji prihodnje dni, bodo namreč začrtali bodočo srečo ali nesrečo usodo bolgarskih narodov. Možje, ki sedaj vodijo usodo Bolgarije, so: ministrski predsednik Radoslavov, general Savov, vojni minister Sekov, načelnik generalnega štaba Bojadjiev in general Fičev.

Vasil Radoslavov je star 60 let in je bil po poklicu odvetnik. Mož je pri bolgarskem ljudstvu izredno priljubljen. Kmetič ga zove enostavno „Dedo Vasil“. Radoslavov je čisto priprostega značaja, ima dobro srčne oči, veliko belo brado in odlično vlajo. Mož je zelo redkobeseden, njegove izjave so kratke in dobropremišljene. Kralj ima Radoslavovu zelo rad in je več dni med tednom v njegovi družbi. Glavni program Radoslavova je: Spraviti vse Bolgare na Balkanu pod bolgarsko carstvo.

General Savov je izza zaduje balkanske vojske predobro znan kot izbraten vojskovodja. Skoro gotovo bo tudi sedaj postavljen na čelo bolgarske armade. Savov je, kakor vsi Bolgari, zelo demokratičnega naziranja. Ob svojih prehodih v Sofijo se mnogokrat pridruži celo priprostim ljudem in se z njimi pogovarja. Savov je kot izboren poznavatelj vojaških razmer večkrat prerokoval, da bo Rusija tepena in da Italijani s svojo zahrbtnostjo ne bodo imeli sreče. Savov je med častniki in vojaštvom izredno priljubljen.

Vojni minister Sekov je novi mož. On je najmlajši general bolgarske armade, star komaj 51 let. Slavi kot dober organizator.

Generalštabsni šef in bivši vojni minister Bojadjiev, ki se je v balkanski vojski posebno odlikoval s svojo hrabrostjo, se odlikuje kot odlični in zelo ljubi bezniv vojak.

Mogoče tudi je, da bo imel pri vodstvu bolgarske armade v sedanji vojski veliko besedilo general Fičev. Ta sloviti strateg je s svojo ženjalnostjo priboril v bolgarsko-turški vojski svojemu narodu nesmrtno slavo in sebe ovekovečil z velikimi vojnimi čini.

Na teh možeh torej sloni bodoča usoda Bolgarije.

Vojaška cenzura v Bolgariji.

Bolgarska vlada je odredila preventivno cenzuro za časopise in tisk sploh. Cenzuro bodo izvrševala vojaška poveljstva. Vsaka objava oklicev, izjav in brošur je prepovedana. Kdor se ne ravna po teh vladnih odredbah, se strogo kaznuje z obsodbo vojaškega sodišča.

20.000 Bolgarov na Ogrskem.

Budimpeštanski bolgarski generalni konzulat izjavlja, da se nahaja na Ogrskem okrog 20.000 Bolgarov, ki so vpoklicani pod orožje in so že odpotovali v Bolgarijo. Samo v Budimpešti se je nahajalo tri tisoč Bolgarov, ki še spadajo v armado. V Avstriji je baje do 12.000 Bolgarov.

Položaj v Rumuniji.

Po dopisu „Az Esta“ v Rumuniji ne goje posebno velikih simpatij do naše monarhije, kakor tudi ne nasproti Rusiji, več pa do Francije. V Rumuniji pravijo, če bi zasedli Besarabijo, bi bili to le darovi Dunajcev ter bi se Rusija nad njim vsled tega zaslala strašno maščevati. Poročila našega generalnega štaba prinašajo rumunski listi skrajšana in natisnjena z zelo majhnimi črkami v kakšnem kotu, poročila četverosporazuma pa izobešajo in so natisnjena z debelimi črkami na prvi strani. Politično in splošno mnenje v Rumuniji je, da naj se pridobi čim več ozemlja. Za slučaj padca Dardanel upajo Rumuni, da se bo njihova trgovina vendarle mogla neovirano razvijati in da bo Rusija Dardanele internacionalizirala. Rumunijo skrbi le to, kaj naj stori, če pride do vojske med Bolgarijo in Srbijo. Če se to zgodi, potem bi bila vsa rumunska prehodna trgovina, ki gre danes skozi Bolgarijo, ustavljena in rumunska trgovina popolnoma odrezana od ostale svetovne trgovine. — Oficijski list „Vittorul“ poroča, da se je rumunski minister za javna dela začel pogajati z Bolgarijo o medsebojni pogodbi glede prevoza raznega blaga preko obeh dežel.

Novo zahteve Rumunije.

Dunajski list „Abend“ poroča iz Bukarešte z dne 22. septembra:

Rumunska pogajanja so, kakor se zdi, došla zopet do mrtve točke. Pred nekaterimi dnevi v Bukarešto došli petrograjski rumunski poslanik je namreč zopet odpotoval v Rusijo. Rumunska vlada mu je izročila listo novih rumunskih zahtev do četverosporazuma.

Rumunija se utrjuje ob bolgarski meji.

Iz Sofije javlja „Vossische Zeitung“: Rumuni so začeli ob železnici na meji graditi strelske jarke, žične ovire in volče jame. Vendar pa je ljudstvo mirno in poštni in brzovjavni promet z Rumunijo še ni ustavljen.

Strelski jarki in volče jame.

Iz Sofije se poroča, da je rumunske armadno vodstvo v vseh obmejnih krajih zbralo velike vojaške čete. Domneva se, da je bila v Rumuniji mobilizacija že pred tedni do dobra izvršena. Ob železnicah delajo zadnji čas strelske jarke, volče jame in žičnate ovire. Obmejno prebivalstvo je mirno in je prepričano, da so rumunske vojaške priprave le zato pripravljene, če bi sovražnik udrl v deželo, a da Rumunija ne bo nikogar napadla.

Ruska vlada odpoklicala brodovje.

Rusko vojno ministrstvo je vsled rumunskega protesta odpoklicalo rusko vojno brodovje iz rumunskih voda.

Rusija v Črnem morju ustavila paroplovbo.

Iz Bukarešte se poroča: Ker so se pojavili v Črnem morju nemški podmorski čolni, je Rusija ustavila v Črnem morju ves ladijski promet. Vsa ruska pristanišča v Črnem morju so zaprta.

Rumunija bo zopet izvažala žito.

Uradni „Vittorul“ javlja: Kakor izvemo, se je v četrtek, dne 23. septembra, zopet začelo z izvozom žita. Na rumunskih postajah na mejnih točkah proti Avstriji je zaenkrat 2000 vagonov žita. Strokovno glasilo rumunskih poljedelcev „Agrarul“ zahteva, naj se odpravijo dosežanje pristojbine za izvoz žita.

Srbska armada razdeljena v dva dela.

Iz Sofije se poroča: Potniki iz Caribroda pripovedujejo, da je odpoklicala Srbija številne čete iz donavske bojne črte in jih poslala na srbsko-bolgarsko mejo.

Sporazum med kraljem in Venizelosom.

Med Venizelosom in kraljem je z ozirom na sedanji napeti položaj na Balkanu prišlo, kakor poroča berlinski „Lokalanzeiger“, do popolnega sporazuma. Ako Bolgarija udari po Srbiji, se Grčija ne smatra poklicano, da bi posegla v borbo, ker jo ne vežeje v tem oziru pravnikake pogodbene obveznosti s Srbijo.

Grški manevri.

„Kölnische Zeitung“ poroča iz Soluna, da se bodo v kratkem vršili v ozemlju Kočane, Seresa in Soluna veliki grški manevri.

Galipoli — Egipt.

Carigranski listi izražajo svoje veliko zadovoljstvo, ker je pričela avstrijsko-nemška armada z ofenzivo proti Srbiji ter pričakujejo od te ofenzive važnih uspehov za nadaljnji razvoj vojnih podvzetij v tej svetovni vojski. Listi izražajo svoje prepričanje, da bo potem, ko bo premagana Srbija, prav lahko mogoče pognati angleško-francoske čete, ki se nahajajo na polotoku Galipoli, v morje ter pričeti z vojsko proti Egiptu.

Bolgarski general Kovačev o vojnem položaju.

V razgovoru s korespondentom turškega lista „Tasvir i Efkiar“ je bolgarski general Kovačev izjavil, da smatra Dardanele kot nezavzemljive in to radi topografičnega položaja Galipolskega polotoka in drugič radi hrabrosti turške armade, ki razolaga z lastnostmi, ki manjkajo angleško-francoski armadi. General Kovačev meni, da bodo Angleži in Francozi prisiljeni, sramotno opustiti dardanelsko ekspedicijo. Turško-bolgarski odnosi so po njegovem mnenju izredno prisrčni in postajajo vsak dan krepkejši. Danes se obrača sovražstvo vsakega Bolgara proti Srbiji, ki si je prisvojila bolgarsko Macedonijo.

Avstrijsko-srbsko bojišče.

Po daljšem odmoru so se zopet začela večja vojna podjetja na srbskem bojišču. Najprej je seveda prišlo do artilerijskega delovanja, ki je brzkone pripravljalnega značaja. Iz generalštabnih poročil se vidi, da so se resnejše akcije vršile pri izlivu Drine, pri Belgradu in pri Smederevu. Ker so Srbi uporabili za obrambo Donave in Morave zelo močne artilerijske sile in so naše ter nemške baterije po razmeroma kratkem, če tudi zelo hudem obstreljevanju mogle doseči hitre uspehe, smemo upati, da bo naše prodiranje v Srbijo dobro uspelo.

Dogodki na srbskem bojišču.

Avstrijska uradna poročila.

Dne 20. septembra.

Avstrijske in nemške baterije so obstreljevale včeraj srbske postojanke na južnem bregu Save in Donave. Tudi trdnjava Belgrad se je nahajala pod našim ognjem. Blizu izliva Drine so naše čete napadle in uničile naprej potisnjene srbske oddelke.

Dne 21. septembra.

Naša artilerija je motila srbska utrjevalna dela ob spodnji Drini. Sicer pa nič novega.

Dne 22. septembra.

Ob Savi in ob spodnji Drini artilerijski boji in manjše praske. Na mestih Požarevac in Veliko Gradište so naši zrakoplovci metali bombe.

Črnogorska artilerija je obstreljevala Teodo (v Boki Kotorski).

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Nemška uradna poročila.

Dne 21. septembra.

S severnega donavskega brega je pričela nemška artilerija bojna srbske postojanke južno od reke pri Smederevu. Sovražnik je bil prepoden in njegovi topovi so morali umolkneti.

Dne 21. in 22. septembra.

Pri nemških četah se ni zgodilo nič novega.

Naša ofenziva proti Srbiji.

Predpriprave avstrijsko-nemških čet ob Savi in Donavi niso bile Srbom popolnoma nezname, kar je razvidno iz tega, ker je bilo delevanje njihovih zrakoplovov v zadnjih dneh zelo živahno. Srbski zrakoplovi, povsem francoskega izvora, so pluli vsak dan nad obmejnimi ozemljem, zlasti nad železniško progo proti Novemgradu, da doženejo prevažanje in razvrstitev avstrijsko-nemških čet. Da je bil njihov polet le boli poizvedovalnega značaja, govori dejstvo, da niso metali nobenih bomb na naše postojanke in se skrbno ogibali zrakoplovov. Tudi naši zrakoplovi so napravili opetovane polete na srbsko ozemlje, in sicer ob izliva reke Drine notri do železnih vrat ter od Belgrada do Niša.

Srbska utrjevalna dela in drzno razvrščevanje njihovih čet ob izlivu reke Drine so dale našim na levi strani Drine se nahajajočim baterijam povod, da začnejo z obstreljevanjem. Oddelki srbskih čet, ki so bili zaposleni z utrjevanjem ozemlja Mačve ob Drini, so bili pregnani in gramate naših topov so razdrle večinoma vse srbske utrdbe. Med tem so srbske baterije ob Savi in Donavi vnovič ojačene s težkimi francoskimi topovi, začele obstreljevati avstrijsko-nemške postojanke. Naši težki topovi so takoj začeli odgovarjati in v kratkem času se je pokazalo, da nadkriljujejo srbsko artilerijo, ki je kmalu nato umolknila.

Hudi artilerijski boji ob srbski meji.

Listu „Az Est“ se poroča iz Bukarešte z dne 22. septembra: Danes je došlo v Bukarešto izvirno poročilo, da se vrše ob spodnjem toku reke Drine in pri Belgradu hudi artilerijski boji. Tudi na severnozahodni strani Srbije, v pokrajini Mačva, se vrši hud artilerijski ogenj med avstrijsko-nemško in srbsko artilerijo.

Iz Srbije v Solun.

Solunski list „Anghira“ javlja, da zadnje čase prihaja v Solun obilo srbskih beguncev, med njimi obilo imovitih družin. Srbi so najeli cele gostilne in nabili na nje srbske napise. Tako so se v Solunu že pomnožili srbski špijoni in agenti, ki so organizirali

celo mrežo špijonaže, katero prede srbski tajni policist Nesković. Srbska vlada podpira te špijone in je sploh menda Solun postalo mesto mednarodnih špijонов in agentov.

Avstrijsko-italijansko bojišče.

Na italijanskem bojišču se vrše večinoma artilerijski boji in manjše praske prednjih straž. Z bližajočo se zimo bo dobilo bojišče zopet drugo sliko. Na koroškem obmejnem ozemlju bodo Italijani skoro gotovo radi mraza in snega opustili prodiranje. Možno pa je, da bodo svoje napade bržčas osredotočili odslej na tirolski in primorski bojni črti.

Dogodki na italijanskem bojišču.

Uradno se razglša:

Dne 20. septembra.

V tirolskem obmejnem ozemlju poizkušajo Italijani mestoma brezuspešno podjetja v visokih gorah, posebno na Adamelle in v Dolomitih. — Na koroški bojni črti je položaj neizpremenjen. — V kotlini pri Boveu se je umaknilo desno krilo sovražnih napadalnih čet iz našega bližnjega strelskega okrožja v svoje stare postojanke nazaj. Naš letalec je metali bombe na kolodvor in na tabor Arsijera.

Dne 21. septembra.

Na južnem Tirolskem so otvorili naši najtežji topovi ogenj na sovražniku zasedene kraje, kakor tudi na njegove postojanke in baterije v prostoru pri Seravalle — severno od Ale.

Pred našo obmejno postojanko na Costeni (visoka planota Folgarija) so bili Italijani odbiti kakor vedno.

Sovražno dvokrilno letalo je metalo na Trident zelo smešne letake izpod peresa italijanskega poročnika d'Anunzia.

Na koroški bojni črti se ni nič važnega zgodilo.

V prostoru pri Boveu je zdaj, ko so se popolnoma izjalovili v minulem tednu italijanski napadi, postalo zopet mirno. Le sovražna artilerija strelja dalje.

Na ostalih delih primorske bojne črte se je omejevalo včeraj bojevanje na ogenj iz topov in na manjša vojna podjetja v strelskih jarkih.

Dne 22. septembra.

Nasproti višinskim postojankam na Lavaronu je sovražna artilerija več ur pred začetkom dneva silovito streljala, neda bi prišla naprej.

Na ozemlju Doberdola je italijanska artilerija svoje delovanje pomnožila proti višini Monte Piano in na ozemlje na obeh straneh te gore. Splošni položaj je nespremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Štiri mesce italijanskih neuspohov.

Dne 23. t. m. je minulo 4 mesce, kar naše čete uspešno odbijajo italijanske napade. Na celi črti od Švice do snje Adrije ni mogel sovražnik nikjer udreti v glavne obrambne postojanke, ki si jih je naša armada v mirnem času pripravila. Izgube sovražnika pa so bile v tem času naravnost velikanske. Na stotisoče italijanskih vojakov je padlo, na stotisoče je ranjenih, mnogo ujetih. Za več milijonov kron streliva je porabil sovražnik, ko je obstreljeval naše gore — a njegov uspeh je več kot skromen. Le nekaj malega naše zemlje je prešlo v italijansko posest. Italijanski diplomati in vojskovodje so upali, da bo že v par tednih cela naša črta prebita, Gorica, Trst, Pola, Celovec, Trident in Bolcan bodo italijanska mesta in da se bo italijanska armada v kratkem času valila proti Dunaju. Ne eno ne drugo se ni zgodilo, ampak Italijan si je svojo bučo ob trdnih skalah naših junakov do dobra razbil. Velikanske zgodovinske važnosti so 4 mesci junaške borbe naših čet. Slava našim junakom, braniteljem avstrijske in slovenske zemlje!

Znaki nove bitke ob Soči.

Lahi so ob Soči dolgo, dolgo počivali od prizadetih udarcev, katere so jim zadali hrabri naši vojniki. Toda sedaj so menda začeli zopet poskušati svojo srečo! V petek, dne 17. t. m., se je vršila ljuta kamonada pri Plavah in celo noč je bobnelo. A drugi dan je zabobnelo tudi z vso ljutostjo na Doberdolski gorski planoti do morja, vmes pa so prasketale tudi strojne in druge puške. Topniški boj traja z vso ljutostjo dalje. Prepričani smo, da bodo tudi ta laška prizadevanja zaman. Naši junaki stojijo na straži trdno kakor zid in se ne umaknejo niti za ped. Bog jih čuvaj.

Naši topovi uničili del sovražnega generalnega štaba.

Naši artilerijski opazovalci blizu Tržiča so opazili, da se pri neki hiši v Tržiču vrši posebno živahen promet. Vojaki, avtomobili in mnogi fini vozovi so vozili pred hišo. V hiši je bilo očitno kako višje italijansko vojaško poveljstvo. Dne 18. septembra, točno ob 10. uri po noči, so vse naše baterije začele to hišo silovito obstreljevati. Najprvo so frčale ekrazitne bombe, potem pa šrapneli proti hiši. Že drugi naš strel je dobro zadel. Hiša je bila kmalu ena sama razvalina. Noč in oblačno nebo je preprečilo, da se ni moglo natančno opazovati učinkov obstreljevanja. Ob nastopu zore pa so opazovalci videli, kako so sanitetni avtomobili neprestano vozili ranjence od te hiše.

Oklopni vlak zmagovalec.

Pred kratkim se je nek naš oklopni vlak ob gornji Soči z veliko drznostjo polastil italijanske postojanke pri nekem predoru. Tir je bil na mnogih mestih tako pokvarjen, da so morali naši istega v nočni temi 6 ur popravljati. Ko je nato oklopni vlak pod poveljstvom mladega poročnika vozil proti predoru, je vsled razdrte proge na nekem mestu skočil s tira, a vojaki so kmalu zopet spravili vlak v tračnice. Ko se je bližal predoru, kjer so imeli Italijani močno barikado, so naši z vlaka z veliko silo obstreljevali Italijane iz strojnih in navadnih pušk. Vlak je kmalu kljub srditemu sovražnemu ognju vdrl v tunel, kjer se je razvil boj na nož. Italijani so se morali umakniti. Avstrijci so se polastili važne postojanke. Naši so imeli samo enega ranjenca, dočim so Lahi pustili pet mrtevih na licu mesta, ranjence pa so vlekli seboj. Upletnili smo eno strojno puško, več pušk in večjo zalogo streliva in sanitetnih potrebščin. Vojaki oklopnega vlaka so priporočeni v ožlikovanje.

Iredentist Fauro padel ob Soči.

Iredentist Fauro, urednik lista „Idea Nazionale“, ki je bil eden najhujših vojnih hujskačev, je padel ob Soči kot častnik. Fauro je bil avstrijski vojaški begunec. Cenzura ni dovolila listom, da bi navedli njegovo pravo ime.

Tolmin.

Tolmin je jako lep, prijeten trg. Poleti je tam polno letovščinarjev. Zlasti prihajajo Tržačani. Trg ima krasno lego sredi gorovja, okolica je divna. Tolminska občina je jako obsežna. Pod njo spadajo kraji: Čadrg, Dolje, Ljubin, Podmelec, Poljubin, Ravne-Zabče, Volarje, Zatočmin, to so davčne občine; oddelki: Gabrije, Prapetno, Selišče, Zadlazi-Zabče, Zabče. Prebivalstva je nad 6000. Tolmin sam šteje prebivalstva 4600. Tolmin ima štirirazredno šolo, tam je tudi poštva in telegrafna postaja. V Tolminu je okrajno glavarstvo, pošta in brzojavni urad, okrajna sodnija, davkarinja, notar, očvetnik, občinski in okrajni zdravnik. V Tolminu je več naših katoliško-narodnih društev, katol. izobraževalno društvo t. l., nadalje narodna čitalnica, ustanovljena leta 1882, hranilnica in posojilnica, sadijsko društvo, prostovoljno gasilno društvo, pevska in izobraževalna društva v Ljubinu, Poljubinu, Zatočminu, Volarjih. Tolmin je bil pač vedno zavetišče dobrega narodnega in prostvelnega gibanja. Tolmin je oddaljen od Gorice 41 kilometrov. Podmelec preko Ljubina 50 kilometrov. V Podmeleu je železniška postaja. Postaja v Sv. Luciji nosi napis: Sv. Lucija-Tolmin. Zanjna leta je bilo v Tolminu obilo vojaštva. Tolminska vrtina je polna lepote v krogu planin, v sredi se dviga v obliki stožca hrib, na katerem je stal grad ponosnih tolminskih grofov. Sedaj je v razvalinah, samo zgodovina še pričča, da je nekaj moralo biti hudo za kmeta, ker se je bil dvignil, nastal je „tolminski kmečki punt“, glavni puntarji so bili usmrčeni v Gorici na Travniku. Rajni tolminski rojak, profesor Simon Rutar je spisal zanimivo „Zgodovino Tolminskega“. V zgodovini Tolminskega sta igrala važno vlogo tudi Cedad in Ogled. Na omenjeni grad so hodili na letovišče oglejski patriarhi. „Dartejeva jama“ ... v njej je dobil viške za svoj „Pekel“, tu v grozilih globokih kraskega pogorja; sedaj divja italijanski pekeli okoli Tolmina, ali zaman se trudi Italijan, da bi zavzel „la piccola Parigi“.

Obstreljevanje Trbiža.

Z bojišča se poroča: O napadu na Trbiž ne more biti govora, ker so naše postojanke dalč proč od Trbiža ne samo trdno v naših rokah, marveč se

laška pehota našim postojankam niti približati ne upa. Za črto utrdbe ležeči fort Hensel vsak član dobro obstreljuje sovražne postojanke. Italijani so očitno le za obstreljevanje Trbiža pripeljali 2 ali 4 topove, ki streljajo posebno daleč. Obstreljevanje odprtega mesta in bolnišnic je v vojaškem pomenu popolnoma brez pomena in je le izbruh jeze vsled težkih porazov na karnijskem grebenu in v bovški kotlini.

Važnost koroškega bojišča.

Koroška je v sedanji vojni igrala razmeroma skromno vlogo in od koroške meje ni bilo še nikakega senzačnega poročila. Morda bi radi tega kdo sodil, da prihaja Koroška v vojnem oziru manj v poštev, kakor soško ozemlje ali Tirolsko. Geografska konfiguracija dežele bi skoro potrjevala to, saj so Alpe, ki meje proti Italiji, branik, čez katerega ne morejo Italijani. V resnici pa je koroško bojišče najmanj toliko važno, kakor ono ob Soči in ob tirolski meji — kajti ako bi se sovražnik polastil celovške kotline, bi nam zadal mnogo občutnejši udarec, kakor s forsiranjem soške črte, ali morda z zavzetjem Tridenta, da si bi bili tudi taki sovražnikovi uspehi za nas težki. Ako bi vdrl sovražnik na Koroško, bi se nahajal že mnogo bližje središču naše države in bi jo ogrožal mnogo resneje, kakor pa v čisto ekscentrično ležeči Tirolski. Iz Celovca pot na Dunaj razmeroma ni več tako dolga in kar je še večjega pomena: razmere ozemlja ne nudijo obrambi niti z daleka več takih ugodnosti, kakor na južno-zapadni meji Koroške. Potem treba še računati s tem, da široka, pomožnih virov vseh vrst polna koroška jezerska kotlina bi nudila sovražniku naravno idealen prostor za zbirališče njegove armade in s tem najboljšo priliko, da od tam udari na nas z vso silo.

To vedo prav dobro Italijani, zato se trudijo i trdovratno, da bi se polastili tega vojaškega Kanana; zato njihova artilerija tako ljuto napada utrdbe pri Naborjetu, na Predelu, pri Boveu, kajti ti fortificirane ceste, ki vodita z italijanske meje v Trbiž, Italijani segajo po ključu, ki naj jim odpre deželo Koroško. Potratili so toliko municije, da zgodovina ne pozna kaj takega, ali dosegli niso doslej niti enega znatnejšega uspeha. Mrtvo kamenito zidovje utrdb bi bilo morda že padlo, ali za njim je pa živo zidovje, iz mesa in krvi, katero bi morali premagati, ali tu se je italijanska toča vedno odbila in tako to tudi v bodoče.

Takega mnenja je tudi koroško prebivalstvo. Spočetka vojne so se še dobili ljudje, ki so mislili, da bodo Italijani v malo dneh ob Vrbskem jezeru, ali poteklo je že več nego četrletje, pa so še tam, kjer so bili!

700 mrtvih Italijanov na enem mestu.

S tirolske fronte se poroča, da so po odbitju italijanskega napada na sedlo Kreutzberg našli naši vojaki pred lastnimi postojankami več kot 700 laških trupel. Še večje število Italijanov je bilo seveda ranjenih, 9 častnikov in nad 100 Italijanov ujetih.

Italija sezida novo municijsko tovarno.

„Corriere della Sera“ poroča, da je kupila neka milanska akcijska družba zemljišče v Savoni, ki meri 2 kv. km, na katerem bodo sezidali 93 poslopij za izdelavo municije. V tej tovarni bo zaposlenih okrog 3000 delavcev. Po vojski nameravajo to novo tovarno preurediti za kemično industrijo, da bi na ta način postala Italija neodvisna od Nemčije.

Reklamne table na železnicah.

Italijanska vlada je dala odstraniti vse reklamne table na železnicah, ker se je bala, da so morda kažipotni za sovražno invazijo, ali pa kako drugače služijo v orientaciji po Italiji. Že pred vojno so delale italijanski oblasti skrbi v rimski provinci angleške reklamne table, ali takrat so jih še pustili, zdaj pa so odstranili vse.

Kraljica Jelena v glavnem stanu.

Italijanska kraljica Jelena se je dne 22. sept. odpeljala v italijanski glavni stan na obisk h kralju.

Avstrijsko-rusko bojišče.

Na ruskem bojišču se že kažejo znaki zgodnje zime. Zemlja že zmrzuje, ob severnem krilu pa je že po nekod zapadel oneg.

V izhodni Galiciji so se Rusi ugnali ter so prenehali z ofenzivo. Naši stojijo ob Strypi, Rusi pa ob Seretu.

Hudi boji so se razvili zadnje dni v Volhyniji, ob Iкви in Styru. Rusi so proti Puhajovi armadi zbrali veliko premoč ter napadajo z izredno ljutostjo, da bi dobili zopet nazaj trdnjavi Dubno in Luck. A vsi sovražni napadi so bili depešaj srečno odbiti. Ker so dan za dnevom prihajale iz Poljske in v smeri iz Rovna nove ruske rezerve, je moral Puhajovo levo krilo svoje armade dne 22. septembra potegniti nazaj na zahodni breg reke Styr. Tlukaj pa so se naše čete v naravno močno utrjenih postojankah močno utaborile.

Položaj ruskih armad med Dvinskom in Baranovičem je postal kritičen. Med Vilno, Moločeniin,

Lido in Minskim se nahaja velik del ruskega centra v kleščah naših armad. Umikanje se delu te armade gotovo ne bo posrečilo, ker številne naše kavalerijske čete grozijo odrezati Rusom umikalno črto proti Minsku. Znatno oslabiljenje severne fronte — zdi se, da je bilo več korov premaknjenih v Volhynijo — pospešilo naše napade, ki prav živahno napredujejo in to tako hitro, da to ruska armada hudo ču i. Iz Vilne izmanevrirane ruske armade so v težkem položaju in bodo kmalu nehale biti kos „sijajni umikalni strategiji“ novega generalšima.

Pri Dvinsku se vrše hudi boji. Nemci so na južno-zahodni strani Dvinska zavzeli nekaj ruskih postojank.

Kako je z rusko proti ofenzivo?

Avstrijski vojni strokovnjak opisuje vojni položaj na severnem bojišču približno sledeče:

Na severu napada Hindenburg z veliko trdovratnostjo. Rusi se bore in branijo ne samo ob Dvini, ampak tudi ob Vilji in Njemenu. Od veličine, posebno o hitrosti Hindenburgovih uspehov bo odvisna usoda južnega dela vse ruske fronte.

Kaj zanimivo opisuje težave bojevanja na močvirnatem ozerju. V srednjem delu fronte so si Nemci osvojili Pinsk in se počasi približujejo transverzalnemu železnici ali s tem tudi najgroznejšemu predelu Pripijetskih močvirij. Le tisti, ki je doživel vojne dogodke na takih močvirnatih tleh, si more ustvariti sliko, ki sta jim izpostavljeni obe vojski v centru. V minulim letu je bila člankarju dana prilika, da je sodeloval v podobnih ali nikakor ne tako hudih krajih okoli Lublina in Grodna: v ofenzivi in na umikanju. Vse ono, kar se sicer odigrava za fronto, kakor transport ranjencev, ki najbolj deluje na psihu mase, se dogaja tu med boritelji. Artilerija je primarna, da deluje samo s cest, kar znatno krči nje delokrog, sovražniku pa je dana prilika za boljše ciljanje, ker so njegove pozicije že bolj določene. Samo česse in pota nosijo karakter močvirnatih komunikacij. Podlage so jim lesene, a čim je les vsel boljkega prometa izgledan, nastajajo jarki, kjer si ljudje posebno pa konji kmajjo noge. Najhuje pa postaja, če se je sovražniku posrečilo, da je na kakem mestu razpršil čete. V momentih pariki iščejo predinci rešitve v begu, ali čim so se oddaljili od čete, beže v smrt. Kogar so začela močvirnata tla, ga ne zpuščajo več. Izločetak se človek kakor pribije v zemljo, a čim večji so njegovi napor, da bi se izločil, tem globlje se pogrezuje v grozno okolje, ki mu ne more pomagati. V obupu se ljudje premlejo drug drugega in pogublajo. Pa tudi preživetim ni mnogo bolje. Nikjer pitne vode, vsa okolica in kar prihaja iz nje, ima duh in o'kus kaluže. Nikdar nimaš subelga ležišča, vedno si premočen. Ako hoče vojak priti do jedi, mora ponagati večji vozove in kulije, ker živati ne more poleg lasnega bremena nositi še kaj drugega. Take razmere je preživel pisatelj teh vrst v predelih, ki so še idealni v primeri z onimi od Siorima do Rovna, kjer se danes bile sredina fronte. Zato spremlja člankar z občudovanjem tako ofenzivo našega zaveznika, kakor tudi umikanje Rusov v tem o'isku. Na žalost pa bo treba še mnogo časa, predno bodo zmagala ta močvirja. Kajti ne le, da so si predeli že po naravi nepreločni, ampak Rusi spajajo vrhu tega tudi poddina barja in jezera, tako, da leži vse področje pod vodo.

O vsem položaju na ruskem bojišču piše člankar: Na največjem delu fronte se umikanje Rusov nadaljuje. Ruska protiofenziva na jugu ni še povsem jasna s stratežičnega gledišča napram celokupnosti. Diplomatične akcije na Balkanu se skušajo podkrepiti z uspehi na bojišču. In da je uspeh te akcije toliko za entento, kolko za Rusijo samo skoro odločilen za izid te vojne, to priznavajo vsi njihovi faktorji, ki vidijo odločitev te vojne na Dardanelah in samo od razmer na Balkanu je odvisno, ali se vzdrže, ali padejo. Vedno bolj se množe dokazi, da se ta svetovna kriza reši na balkanskiem polokolu, istotako, kakor so se tam odigrali njeni prvi začetki.

Danes pa ne more biti govora o kaki veliki ruski protiofenzivi radi razmer v vprašanju ruske municije in orožja. Celo njihova lastna poročila o ruski protiofenzivi v izhodni Galiciji priznavajo premoč avstrijske in nemške artilerije. Ako se Rusiji izjalove nade na Dardanelah, potem ostane ruskemu vodstvu samo dovoz potrebnega materiala iz Japonske in Amerike. Rezultati takega preskrbljevanja z municijo bi se mogli pokazati še le na spomlad.

Del ruske armade ne more bežati.

Major Morath izvaja glede na položaj na ruskem bojišču: V prostoru pri Lidi in ob Njemenu je položaj tak, da je brez dvoma odrezan del ruske armade, ki se ne more več umakniti. Ruske čete so obkoljene od treh strani, s severa, z juga in z zahoda. Če bi ne bilo ozemlje na jugu tako težavno, kjer prodirajo Nemci, bi bila obkolitev še bolj napredovala.

Nikolajevič in Rennenkampf.

Petrograški „Invalid“ poroča, da je v Tiflisu obšel veliki knez Nikolaj. Generalu Rennenkampfu je poveril car obrambo Petrograda in ga je imenoval za svojega pribočnika.

Ruski podmorski čoln se potopil.

V Izhodnem morju se je potopil ruski podmorski čoln „Delphin“ z poveljnikom in moštvo vred.

Pred političnim preobratom v Rusiji?

Po zasebnih stockholmskih poročilih pričakujejo v kratkem velik preobrat v ruski politiki. Poučeni krogi trde, da dobi nominalno veliki knez prestolonaslednik naslov vladarja (regenta). Carica mati bo mesto obolele carice regentova svetovalka, njegovo mesto bo pa izpolnjeval dejansko kak izkušen general; Polianov in Kuropatkin se imenujeta. S tem poročilom je tudi v zvezi pozornost povzročujoče dejstvo, ker so pričeli ruski listi nepričakovano slaviti Kuropatkinove zasluge in ker se čudijo, zakaj da se Kuropatkin ne pritegne v aktivno službo. Ko se to izvede, nameravajo izvesti radikalne preosnove. Uvedejo strožja kazenska določila in temeljito preosnujejo najvišja vojaška poveljstva. Pozornost vzbujata tudi zadeva nekdanjega vojnega ministra (Suhomlinova, o katerega poslovanju naj bi bila razsodila komisija sedmih članov. Ko so pa glasovali, je izjavila večina članov, naj se začasno uvede proti Suhomlinovu disciplinarna preiskava in naj se odgodi razsodba, dokler se ne uvede regentstvo.

Absolutizem v Rusiji.

Iz Odese se poroča: Odgoditvi dume sledi njen razpust, če pridobijo ruskega carja za ta načrt. Goremykinovo mesto zavzame mož z železno roko z absolutistično vlado.

Nemško-francosko bojišče.

Francoska nova ofenziva — na papirju.

Francoski senator Henry Beranger, predsednik senatnega odseka za municijske zadeve, objavlja v listu „Temps“ izjavo, da je sedaj zgodovinski trenutek, ko bosta Anglija in Francija pričeli nevzdržljiv napad, ki bo osvojil Flandersko, Belgijo, Luksemburško, Alzacijo in Lotarinško. Francija ima dovolj četi in tudi orožje za te čete je že kovano.

Zračni napad na Stuttgart.

Dne 22. septembra, dopoldne ob 8. uri 15 min., je izvedel neki sovražni letalec z nemškim znakom napad na Stuttgart. Vrgel je več bomb. Ubite so bile štiri osebe, več vojakov in civilistov je bilo ranjenih. Letalec je bil obstreljevan in je ob 8. uri 10 m. odletel proti jugu.

Kedaj bodo vpoklicani 43—50letni?

Z Dunaja se poroča:

Pred nekaj dnevi so nekateri poslanci bili navzoči pri važnem posvetovanju na Dunaju. Posvetovalo se je o jesenskih delih na polju ter o potrebnih dopustih za opravljanje jesenske setve in spravljanje sadja in vina. Ob tej priliki so poslanci posebno naglašali napram zastopnikom vlade, da je nujno potrebno, da se vpokliče 43 do 50 letnih rajči nujnih jesenskih kmečkih del zavleče, dokler poljska dela ne bodo dovršena.

Poslanci so poljedelskega ministra Zenkerja, ministra za notranje zadeve Heinolda, ministrskega predsednika Stürgkha, deželnoobrambnega ministra Georgija in vojnega ministra Krobatina do dobra poučili o sedanjem velikem pomanjkanju delavskih moči na kmetih. Grof Stürgkh je sedaj naznačil poslanecem, da so na merodajnih mestih upoštevali kmečke želje. Deželnoobrambovski minister je sporazumno z vojnimi ministrstvom odredil, da se naj vojakom (poljedelci, njih sinovi, delavci in viručarji) dovoli 14 dnevni ali tritedajski dopust za kmečko delo ali pa se jih (nujno potrebne posestnike) za tri mesece odpusti od vojaške službe. Naj se dotični oglašijo pri svojih poveljnikih ter prosijo za dopust. Sklicujejo se naj na svoj gospodarski položaj ter prošnje utemeljujejo z gorej omenjenimi podatki.

43 do 50 letni črnovojniki bodo vpoklicani v dveh rokih, in sicer: 43—46 letni najbrž 26. novembra, 47—50 letni pa kaka dva tedna pozneje.

Vsem Slovincem in Slovenkam! Žrebanje velike loterije Slovenske Straže se nepreklicno vrši v torek, dne 26. oktobra t. l. Dober mesec imamo torej samo do žrebanja. Vsi naši darovi naj se zato v tem mesecu z največjo požrtvovalnostjo osredotočijo na to loterijo, ki je namenjena v podporo revnim otrokom, ter vdovam in sirotam padlih vojakov in invalidom. Čim lepši bo uspeh te loterije, več bodo dobili tudi naši slepci. Loterija obsega 1715 dobitkov v skupni vrednosti 20.000 K. Glavni dobitek v vrednosti 5000 K. Srečka samo 1 K. Ali je treba še kaj priporočilnih besedi? Sramota bi bila za Slovence, ako bi sami ne pojmlili velikega pomena in plemenitega namena te loterije. Zato takoj pišite po srečke na loterijo Slovenske Straže v Ljubljano. Zahtevajte povsod ta-

koj srečke Slovenske Straže! Naberite takoj po kronicah med znanci in znankami za srečke in naročite na skupni naslov več srečk skupno. Kdor za dom ima srce — naj ima zanj tudi dejanja. Do dne 26. oktobra delajmo vsi za loterijo Slovenske Straže! Sijajen uspeh loterije Slovenske Straže naj briše narodu solze!

Uradni razglasi.

Rekviriranje fižola. Vlada je z ministrsko odredbo z dne 21. septembra sledeče odredila: Poljedelci smejo od graha, leče in fižola vseh vrst porabiti za lastno potrebo k večjemu eno četrtino. Vsi drugi stročni pridelki se morajo prodati vojno-žitno-prometnemu zavodu. Cena bo od sedaj in do novega pridelka leta 1916 sledeča: grah ali leča 55 K, fižol vseh vrst, izvzet je slab (krmilni) fižol, 40 K, slab (krmilni) fižol za 30 K 100 kg.

Cene krompirja. Ministrska naredba z dne 19. decembra 1914 je določila najvišje cene za krompir, a je bila razveljavljena dne 29. julija 1915, ker za zgodnji krompir ni bila primerna. Ker je zdaj glavna žetev krompirja in se mora računati za nevarnostjo, da bodo cene neopravičeno poskočile, bo danes izdana nova ministrska naredba, določujoča najvišje cene za krompir. Določbe te nove naredbe se v več točkah razlikujejo od določb lanske naredbe. Za mesec oktober in november je določena cena krompirja, namenjenega za hrano, na 8 K, cena krompirju, namenjenega za industrijske potrebe in živinsko pičo pa na 7 K. Cene pa bodo rasle in bodo znašale v maju prihodnjega leta 11 K, oziroma 10 K. Veletrežci smejo ceni pribiti 40 v pri meterskem stotu in vračunali se bodo tudi stroški za prevoz iz produkcijskih pokrajin v druge pokrajine. Tudi cene za nadrobno prodajo so v omenjeni naredbi urejene. Največ sme veljati krompir v nadrobni prodaji 40% več, kakor pri veletrežcu. Naredba stopi 1. oktobra v veljavo.

Uravnava uporabe mesa. Ker se rabi za armado vedno večja množina mesa, namerava vlada k dosedanjima dvema dnevnima, ob katerih se ne sme mesa prodajati, dodati še enega, morebiti še celo dva taka dneva, tako da se v bodoče ob treh, mogoče tudi ob štirih dnevih na teden ne bo smelo prodajati mesa v mesnicah. Nadalje namerava vlada uravnati ne samo v tostranski državni polovici, ampak tudi na Celjskem vprašanje glede uravnave cen za meso in živino.

Plačevanje neposrednih davkov v 4. četrtletju 1915. C. kr. finančno deželno ravnanstvo nam poroča: Tekom 4. četrtletja 1915 postanejo neposredni davki na Štajerskem dotekli, oziroma plačani v naslednjih obdobjih: I. Zemljski, hišno-razredni in hišno-najemniški davek ter šodstotni davek od najemnine o njih poslopji, ki so prosta hišno-najemniška davka in sicer: 10. mesečni obrok dne 31. oktobra 1915, 11. mesečni obrok dne 30. novembra 1915, 12. mesečni obrok dne 31. decembra 1915. II. Obča pridobitna in pridobitna podjetij, podvrženih javnemu polaganju računov: 4. četrtletni obrok dne 1. oktobra 1915. III. Rentnina in osebna dohodnina, v kolikor se ti davki ne pobirajo na račun državne blagajnice potom odbitka po osebah, oziroma blagajnicah, ki izplačujejo davku podvržene prejemke in sicer 2. polletni obrok dne 1. decembra 1915.

Nove izkaznice za potovanje. Štajersko namestništvo je izdalo za potovanje iz Štajerske na Kranjsko, Koroško, Gornje- in Nižje-Avstrijsko sledečo novo naredbo: Za potovanje iz Štajerske v omenjene dežele in sicer za vsakdanji dnevni obmejni promet med Štajersko in imenovanimi deželami zadostuje, če izda župan ali njegov namestnik popolnoma zanesljivim in njemu znanim osebam njegove občine do preklica takozvano „krajevno dovoljenje za prestop meje.“ To dovoljenje mora biti potrjeno še tudi od orožništva. Tozadevne tiskovine so županstva že prejela. Tiskane so na ruščem papirju. Prestopki zoper to naredbo se kaznujejo z denarno globo do 2000 K, oziroma z zaporom do šest mesecev. Pripomni se, da se razume pod označbo „krajevni obmejni promet“ potovanje iz Štajerske v obmejne občine na Kranjsko, Koroško, Gornje- in Nižje-Avstrijsko.

Poštni promet s tiskovinami v nepristranske države. Poštno ravnateljstvo naznanja, da je odslej naprej zopet dovoljeno zasebnikom, pošiljati časopise in tiskovine v nepristranske države, če se dotične pošiljatelj osebno izroči na poštah uradih. Ne odpošljejo se pa, če se jih enostavno vrže v poštne nabiralnik. Nadalje je od slučaja do slučaja dovoljeno pošiljati v nepristranske države naznanila o smrti — parto — in druge družbinske vesti, če dotične pošiljatelj vsebuje nobenega suma priliznih poročil.

Poštni zavoji za naše vojake v ruskem ujetništvu. Osrednja poizvedovalnica Rudečega križa za naše vojake v ujetništvu, Dunaj, I., Jasomirgpttstr. števil. 6, opozarja, da naj tisti, ki nameravajo poslati našim vojakom, ki se nahajajo v ruskem ujetništvu, pošne zavoje s topla zimsko obleko, storijo to v najkrajšem času, kajti vselej preteče delj časa, predno pridejo pošne pošiljke v roke naslovljencev. Taki poštni zavoji morajo biti zaviti v platno, teža posameznega zavoja ne sme znašati več kakor 5 kg, zavojem ne sme biti pridjanega nobenega pisma, ne časopisov in sploh nič pismenega ali tiskanega. Opozarja se, da zavoji ne smejo biti zaviti v časopise. Poštni zavoji so poštnine prosti in se jih sme oddati na vsakem poštneju uradu.

Kaj se sme pošiljati v poštnih zavojih na bojišče. Vojno ministrstvo obavlja, glede na pošiljanje poštnih zavojev na bojišča sledeča določila: Od 13. septembra naprej je zopet dovoljen promet s poštnimi zavoji na bojišča in sicer le po skupinah. Ne prevzame se nobenega jamstva glede časa, zakaj bojne pošne morejo le od slučaja do slučaja prejemati in odpošiljati kakor to dopuščajo vojna podvzvetja. Nedovoljeno je pošiljati jedila in druge predmete, ki bi se utegnili pokvariti in bi bili za

naslovljenca nerabni. Pošiljati je dovoljeno le samo obleko in vojno opravo, smodke, cigarete, tobak, pipe in vžigala brez benzina. Poštni zavoji z drugimi predmeti kakor z označnimi, se ne odpošljejo naslovljencu, temveč se vrnejo odpošiljatelju na njegove stroške. Poštni uradi so upravičeni in tudi dolžni, da take zavoje, namenjene za bojišče, dajo pred odpošiljateljem odpreti, radi jih pa po sprejemu za poizkušnjo sami odprejo.

Enotni oskrbni prispevek za vojne ujetnike pri delu. C. kr. okrajno glavarstvo naznanja občinskim predstojništvom: Glasom odlokom c. kr. ministrstva za poljedelstvo z dne 2. septembra 1915, števil. 38142, je o. in kr. vojno ministrstvo namestek za preskrbovanje v državna in kmetijska dela oddarh vojnih ujetnikov od dne 1. septembra 1915 počeni določilo na 1 K za vsakega moža in vsak dan za popolno hrano (vštevši kruh). Morebitne večje stroške za prehranitev mora delodajalec sam utreti, pri tem se samoobsebi razume, da mora biti hrana vojnih ujetnikov vsikdar, posebno pa tedaj, ako se uporabljajo pri težkem delu, izdatna. Delodajalec, kateri niso s to pogodbeno prenarobdo zadovoljni, morajo vojne ujetnike od dne 1. sept. 1915 proti takojšnji priglasitvi pri pristojnem vojaškem poveljstvu odpraviti v dotično taborišče. Za vojaško spremljevalno moštvo pa je plačevati za dotično kronovino določene prispevke za hrano. Glasom ukaza vojaškega poveljstva števil. 177 z dne 25. avgusta 1915 se je predručala pristojbina za hrano in kruh za vojne ujetnike pri kmetijskih žetevih in jarnih delih za avgust 1915 v smislu odloka vojnega ministrstva, odd. II, števil. 25722 z leta 1915, tako-le: za dobo od 1. do 7. avgusta na 115.02 v, za dobo od 8. do 14. avgusta na 116.55 v, za dobo od 15. do 21. avgusta na 113.90 v, za dobo od 22. do 31. avgusta na 112.17 v. Za pri zasebnih podjetnikih nahajajoče se vojne ujetnike ne velja glede povračila stroškov odlok vojnega ministrstva, ker morajo le-ti podjetniki iz lastnega skrbebi za prehranitev. Enotno plačevanje prispevkov služi v to, da se iz ene strani omogoči olajšava obračuna, z druge strani pa, da se delodajalce podučijo o tem, na kateri oskrbni prispevek da se jim je enkrat za vselej zanašati.

Premenjalno uporabljenje vojnih ujetnikov. C. kr. okr. glavarstva razglaja: Glasom odloka c. kr. ministrstva za poljedelstvo z dne 16. avgusta 1915, števil. 35164, je c. in kr. vojno ministrstvo dovolilo, da se smejo v svrhu večjega izkoriščevanja delovne sile kakih občin kot kmetijskih delavci prideljeni vojni ujetniki, premenjalno uporabljati tako pri kmetijskih posestnikih kakor tudi v gospodarskih veleobratih ene in iste občine. Potemtakem se morajo vojni ujetniki, ki so se občini prvotno prideliili samo za kmetička posestva, uporabljati tudi v drugih v občini ležečih gospodarskih obratih, ako kmetički posestniki časih ne morejo vojne ujetnike zaradi primanjkljivosti primernih del docela uporabljati za delo. Vsakokratna pridelitev vojnih ujetnikov kakemu določenemu delovalcu izvršuje občinski predstojnik, oziroma občinski urad. Pritožbe zaradi pridelitve vojnih ujetnikov je najkrajšim potem naznaniti okrajnemu glavarstvu, ki bo o tem razsodilo in občno obvestilo o razsodbi. Razsoda okrajnega glavarstva o pridelitvi vojnih ujetnikov je končno veljavna. Imetniki nekmetijskih gospodarskih obratov (veleobratov) morajo plačati: a) oni znesek, katerega je pristojno vojaško poveljstvo mesečno določilo kot vsakdanjo oskrbino za vojne ujetnike in razven tega b) za vsakega vojnega ujetnika in vsak delavnik 6 (šest) vinarjev za c. kr. vojaški erar. Plačila je oddajati od 10 do 10 dni po preteklem roku občinski blagajni. Občinski predstojniki, oziroma občinski uradi, imajo dolžnost, imeti najmanj eno v razvidnosti pridelitve vojnih ujetnikov vsakega delodajalca in v slučaju uporabljanja vojnih ujetnikov pri nekmetijskih posestnikih skrbebi za pravočasno plačevanje pod a) navedenih pristojbin. Zaračunanje teh plačil s c. in kr. vojaškim erarjem se mora izvrševati v smislu določil a. in kr. vojnega ministrstva z dne 10. avgusta 1915, katere bo občinam šele naznanilo pristojno vojaško poveljstvo.

Vojni ujetniki s civilnim pokrivalom. Vojaško poveljstvo na Dunaju je o. kr. mirništvu za poljedelstvo javilo, da vojni ujetniki, ki se uporabljajo kot delavci, izmenjajo dele svoje uniforme, posebno pokrivala, s civilnimi oblačili. Ker se s takim početjem pospešujejo poskušeni pobegi, je tozadevno ukreniti, da oni delodajalci, kateri imajo vojne ujetnike pri delu, skrbebi, da se zabranijo takšne zlorabe.

Primorske novice.

Tržiški dekan don Kren ni bil ustreljen. „L'eco del Litorale“ poroča: Danes sme izvedeli od sestre tržiškega dekana, preč. g. Krena, da Italijani niso ustrelili njenega brata, ki je marveč živ, zdrav in varen v Cervinjanu. Sestra, ki stanuje v bližini Gradca, nam je pokazala pismo, katero ji je lastno-ročno pisal don Kren.

Nevarno je obolel v Ljubljani g. Josip Pavlica, veleposestnik in bivši župan v Rihemberku. Sedaj se zdravi v deželni bolnišnici.

Osebna vest. Cesar je podelil sodnemu pisarniškemu nadoficiju g. Jožetu Zarli v Tolminu ob priliki upokojitve zlat zaslužni križec s vrono.

Obstreljevanje Gorice. V torek dne 14. t. m. so okoli Gorice močno streljali. Podgora in okolica je bila pod ognjem. Spomnili so se pa tudi Gorice, tam okoli smerišča, kjer je bolnica Rudečega križa, je ropotalo, šrapnelske krogle so treskale tudi na italijansko šolo v ulici Sv. Ivača. Trotoar ob poslopju ženskega učiteljskega je precej razbit od granat. Ali ta dan bodo Italijani dobro pomislili uspešno streljanje naše artilerije.

V ozemlju kobariško-bovškem, katero je bilo naše vojne vodstvo prepustilo Italijanom, so ti v zadnjem času izpraznili tri kraje ter poslali prebivalce v vas Gajzla pri Sv. Petru Slovenskem v Benečiji.

Trgatev na Goriškem. Že pred nekaj časom se je poročalo, da bo trgateg na Goriškem letos prezgodnja. Žal je res tako. Pobrli so, kar je bilo, vinu pač se bo poznalo, kdaj je bila trgatev. V tem mesecu bi bilo požlahtnelo. — Kakor povedano, je nekaterih krajih, kjer so razmere tako kazale, da je bilo treba trgati predčasno, oziroma kjer imajo navado trgati poprej kakor v drugih krajih. Drugje pa še niso trgali, marveč bodo, kakor vsako leto, ob navadnem času. V Šentmavru nad Solkanom na desnem bregu Soče so trgali grozdje komaj 50 korakov od strelskih jarkov in natrgali so prav obilo. — Vino bode letos drago, že zdaj plačujejo mošt po 1.10 K 1 liter.

Trgatev v Vipavski dolini. Iz Velikih Žabelj pišejo: V pondeljek, dne 13. t. m., se je pričela v Vipavski dolini trgatev. Grozdje je lepo in za dane sedanje razmere bo letina precej dobra. Mošt ima povprečno letos okrog 3 stopinje več sladkorja kakor lani. Izrazite cene dosedaj vinu še ni. V posameznih slučajih je bil prodan hektoliter po 50—60 K. Kupei pridite, dokler je čas!

Istrsko vino je država rekvirirala. Tržaško namestništvo je dne 16. septembra izdalo uradno odredbo, po kateri se vse vino, pridelano leta 1915 v koperskem, poreškem in pazinjskem okraju, zapleni v svrhu dobave četam in prebivalstvu v Istri.

Hrvatska umetnika na italijanski fronti. Te dni odideta hrvatska umetnika kipar profesor Robert Frangež in slikar profesor Oton Iveković z dovoljenjem armadnega poveljstva in hrvatske deželne vlade na italijansko fronto v svrhu študij, na podlagi katerih ovekovečita junaške čine naših vrlih čet.

Tolmisko okrajno sodišče posluje v Cerknem; bavi se z vsemi pripadajočimi zadevami, izvzemši sporne pravne in zemljejknjižne zadeve.

Imenovanje. Inženir Rihard Klemenčič v Zadru je imenovan za višjega inženirja.

Raznoterosti.

Bogoslovje v Mariboru. V tukajšnji bogoslovnici se prične šolsko leto s 1. oktobrom. Priglašeni je toliko slušateljev, da se bodo predavanja vršila redno v vseh letnikih. K predavanjem bodo prihajali tudi nekateri bogoslovci iz frančiškanskega reda.

Novi biskup senjske in modruške škofije. Za škofovsko stolico v Senju je imenovan katehet dr. J. Marušič. Novi vladika je še mlad. Rojen je bil dne 1. januarja 1869 v Praputniku blizu Reke. Ko je dovršil bogoslovne nauke na zagrebškem vseučilišču, je bil nastavljen kot katehet na nižji realni gimnaziji v Senju. Leta 1899 je napravil na vseučilišču v Budimpešti doktorski izpit ter bil nato premeščen na gimnazijo v Gospiču na Hrvaškem, kjer je ostal do svojega imenovanja za senjskega škofa. Dr. Marušič se odlikuje po temeljiti izobrazbi, pa tudi po vzornem duhovskem življenju.

Duhovniške vesti s Koroškega. Prestavljeni so č. gg.: Franc Posautz, kaplan v Trgu, v Celovec; Ignacij Muri, kaplan na Jezerskem, v Pliberk; Ivan Hornböck, kaplan v Spodnjem Dravogradu, kot administrator na Jezersko.

Razpisana učiteljska mesta. Na štirirazredni ljudski šoli v Zidanem Mostu in na šestrazredni deklški šoli v Trbovljah-Vodah ste razpisani po eno mesto definitivne učiteljice. Prošnje do 15. oktobra. Obe šoli sta v II. krajevem razredu.

Za ravnatelja izpraševalne komisije za ljudske in meščanske šole na Kranjskem je imenovan naš rojak deželni šolski nadzornik dr. Janko Bezjak.

54.518 učiteljev služi v nemški armadi. Odlikovanih jih je bilo 6095, za časovnike je bilo povišanih 2781, železni križ I. in II. razreda je prejelo 3161.

Premestitev učiteljskega. Najvišja šolska oblast je sklenila, da se premesti moško učiteljske iz Arbanašev pri Zadru v Makarsko.

Z južne železnice. Adjunkta južne železnice in nadporočnika v rezervi, Vargazon in Deršič, sta imenovana za železniške postajenačelnike na zasedenem Rusko-Poljskem. Vargazon se je nahajal od pričetka vojske na bojišču in sicer v zadnjem času na italijanskem bojišču.

Iz poštne službe. Poštni oficijal v Brucku Anton Schwarz je premeščen v Maribor. Poštna praktikantinja Celestina Kores je imenovana za poštno oficijantinja v Brežicah.

Smrt avstrijskega generala v ruskem ujetništvu. Po poročilu iz Lvova je umrl v ruskem ujetništvu v Trojzku avstrijski generalni major Kornelij Blaim, ki je prišel v bojih pri Lvovu v rusko vojno ujetništvo.

Obveznost verstvenih vaj — zakonita. Državno sodišče je nedavno razsodilo, da je tudi brezverstveni oče dolžan pošiljati otroka k verstvenim vajam. V razpravi je bil ta-le slučaj: Trgovski zastopnik Gustav Suchanek iz Kraljevih Vinogradov je bil pri okrajnem šolskem svetu obsojen na denarno globo 2 K, ker kljub večkratnim opominom ni pustil otroka k verstvenim vajam. V rekurzu na deželni šolski svet se je Suchanek pritoževal, da je obsodba nepostavna, češ, da smatra to za silo proti svobodi vesti in vere, ki je vsakemu državljanu v postavi zajamčena. Dež. šolski svet je priziv zavrnil, nakar se je Suchanek pritožil na državno sodišče. Obravnavo je vodil predsednik dr. pl. Grabmayer. Zastopnik naučnega ministrstva, dr. Leon Schiedlbauer, je izvajal, da je napakno mnenje, da se s siljenjem k udeležbi verskih vaj krši v državnem temeljnem zakonu zajamčena pravica. Po državnem ljudskošolskem zakonu je pouk v veronauku prav tako obvezen, kakor pouk v drugih predmetih. V predmetu „verouk“ pa ni umevati samo pouka v tem predmetu v ožjem zmislu, — marveč ta predmet vsebuje tudi versko vzgojo. K verski vzgoji pa spada tudi udeležba pri verstvenih vajah. Ker torej verstvene vaje tvorijo bistven del predmeta „verouk“, je bila šolska oblast upravičena, dajati tozadevne ukaze. Nadalje je pripomniti, da je treba otroke navajati k „šolskemu obiskovanju.“ Šolsko-obiskovanje pa niso samo učne ure po določenem načrtu, ampak vse uredbe šole. Pri verstvenih vajah ne gre za izsiljenje kakoga cerkvenega dejanja, ampak za vzgojevalno dolžnost, ki je naložena šoli in starišem. Tej dolžnosti in tozadevnim odredbam državne oblasti se stariši z izgovorom, da ne pripadajo nobenemu veroizpovedovanju, ne morejo odtegniti. — Kar se tiče druge točke pritožbe, da se je s siljenjem

k udeležbi verstvenih vaj kršila svoboda vesti, se nasproti temu povdarja, da ni vsaka vest (osebno prepričanje) po zakonu varovana. Splošno se ta svoboda vesti ne more izvajati; sicer bi se vsakdo lahko izognil zakonu, češ, ta ali ona zakonita odredba je proti njegovi vesti (plačevanje davkov, vojaška služba i. t. d.) Državno sodišče se je izvajanju vladnega zastopnika pridružilo in razsodilo, da z odločbo praškega deželnega šolskega sveta v državnem temeljnem zakonu zajamčena pravica svobode vere in vesti ni bila kršena.

Osební promet Gradec—Trst. Med Gradcem in Trstom in v nasprotni smeri vozijo sedaj sledeči brzovlaki in osebni ali poštni vlaki: Gradec—Trst: brzovlak št. 1 (odhod iz Gradca ob 1.16 popoldne, in prihod v Trst ob 9.10 zvečer). Brzovlak št. 5 (odhod iz Gradca ob 1.50 po noči, prihod v Trst ob 9.15 predpoldne). Osební vlak št. 35 (odhod iz Gradca ob 5.47 zjutraj, prihod v Trst ob 5.35 popoldne). Osební vlak št. 33 (odhod iz Gradca ob 9 zvečer in prihod v Trst ob 10.30 predpoldne). — Trst—Gradec. Brzovlak št. 2 (odhod iz Trsta ob 8 predpoldne, prihod v Gradec ob 3.51 popoldne). Brzovlak št. 6 (odhod iz Trsta ob 8.45 zvečer, prihod v Gradec ob 4.24 zjutraj). Osební vlak št. 32 (odhod iz Trsta ob 10.15 predpoldne, prihod v Gradec ob 10 zvečer). Osební vlak št. 34 (odhod iz Trsta ob 6.10 zvečer, prihod v Gradec ob 7.9 zjutraj).

Trgovska pisma. Trgovcem se priporoča, da zasební pismem, ki nimajo nobene trgovske vsebine, ne devljejo v zavitke, na katerih je natisnjena njihova tvrdka, ampak se naj poslužujejo svojih trgovskih pisemskih ovitkov le samo v takih slučajih, če je vsebina dotičnega trgovskega pisma strogo trgovskega značaja, kajti pisma, ki so strogo trgovskega značaja, se mnogo hitreje odpravljajo, kakor pa navadna zasebna pisma.

Hmelj. Na hmeljskem trgu v Zatu se je poprodalo, oziroma kupilo v pretečenem tednu vsak dan do 150 bal hmelja iz Zata in okolice za ceno po 110 do 135 K za 50 kg. Tudi njegova in zlasti štajerskega hmelja so že spravili precejšnjo množino na trg. Po štajerskem hmelju ni bilo nobenega popraševanja. Na Angleškem je bila letošnja hmeljska letina skrajno slaba. Tudi iz Amerike prihajajo poročila, ki pravijo, da se je letos v Ameriki pridelalo za polovico hmelja manj, kakor v lanskem letu. V Savinjski dolini se je razvila živahna hmeljska trgovina. Velik del letošnjega hmelja je že poprodan. Prvoletne cene 100 K za hmelj prvovrstne kakovosti so poskočile na 120 K za 100 kg.

Požari v ogrskih mlinih. V zadnjem času se je pripetilo izredno veliko požarov v raznih, zlasti velikih mlinih na Ogrskem. Ker se domneva, da so zlobne roke na delu, je zaprosila zveža ogrskih mlinarjev vlado, da bi vojaštvo stražilo mline.

Grozna nesreča v angleškem rudniku. Iz Londona se poroča, da je 300 angleških rudokopov vsled požara zaprtih v premogovniku v Exhullu. Dosedaj so že izvlekli 10 trupel.

Velike povodnji v Indiji. Izstopila je vsled velikanskih nalivov reka Ganges. 18.000 hiš se je porušilo in 80.000 oseb je brez strehe.

Dopisi.

Maribor. Pouk na tukašnji reški se bo vršil v letošnjem šolskem letu v poslopju muzeja, Elizabetina cesta št. 16, in sicer ob ponedeljkih, torekih in sredo od 8. do 1. ure, ob četrtkih, petkih in sobotah pa od 2. do 7. ure zvečer. Otvoritvena služba božja se bo vršila dne 26. septembra.

Maribor. Mizarski mojster Jožef Kolarič v Mariboru je bil kaznovan zaradi krive prisega od tujkajšnjega okrožnega sodišča na štiri mesece ječe.

* **Maribor.** Dne 19. septembra t. l. je umrl tujkaj sprevodnik južne železnice Simon Bračič v 78. letu svoje starosti.

Celje. Pri zdravniku dr. Antonu Schwabu v Celju je vstopil izvrsten zobotehnik Schöngut, kar je pozdravljati pri sedanjem velikem pomanjkanju zobotehnikov.

Celje. Med ranjenci, ki so dospeli v Celje, so konstatirali večeraj nov slučaj kolere.

Kostrivnica je obhajala v nedeljo dne 29. avgusta 1915 cesarjev rojstni dan na jako slovesen način. Pod vodstvom učiteljice gospe Olge Kovačičeve in s sodelovanjem tamošnjih p. t. t. Kmeturšev se je uprizarila slovesnost, ki bo ostala domoljubnim Kostrivčanom v trajnem spominu. Čisti dobicek v znesku 67 K 26 v se je odpisal c. kr. vojnemu dobrodelnemu uradu za Štajersko v Gradcu. Vsem, ki so pomogli k temu lepemu uspehu, bodi na tem mestu izrečena najlepša zahvala!

Nazarje v Savinjski dolini. Dne 8. septembra, na praznik rojstva M. D., je praznoval vlč. g. Ivan Rojec, dekan tolminski, bivši župnik mirenski, v Nazarju v Savinjski dolini 25letnico svojega mašniškega posvečenja. Ker ni mogoče vsled vojnih nevarnosti praznovati nobenih slavnosti na Goriškem, izbral si je vlč. g. jubilar na povabilo dragih mu Mirencev, članov in delavcev Čevljarske zadruga, prijazno romarsko cerkev Nazarje, ki tako lepo gleda na bližnji Verbovec, kjer Čevljarska zadruga tako plodonosno izvršuje svoj obrt, kakor se je godilo že to pred vojsko v Mirnu ob vznožju prijaznega hriba in romarske cerkve žalostne M. B. na Gradu. — Ob tej slavnosti so hoteli člani, delavci in delavke Čevljarske zadruga pokazati svojo ljubezen in naklonjenost do svojega načelnika, ki jim je v največjih težavah in bridkosti pridobil trajni zaslužek in druge dobrote. Okoli 300 delavcev in delavk je pristopilo isti dan k sv. zakramentu, ki so goreče molili ob tej slovesni priliki za onega, ki je za nje toliko delal in

trpel. Čč. oo. frančiškani so svojo lepo cerkev krasno ozaljšali in več zastav in mlajev v bližini je pričalo o nenavadni slovesnosti. Razume se, da niso prisostili mirenski mladeniči nazarskih zvonov pri miru, ampak so nanje prav pridno brenkljali. V spremstvu čč. gg. duhovnikov, med njimi vlč. g. dekan Berlot iz Kanala, redovnikov, članov Čevljarske zadruga, je imel vlč. g. jubilar slovesni vhod v natlačeno cerkev vernikov, kjer ga je sprejelo prekrasno petje mirenskih pevcev pod vodstvom g. Antona Vuk, delovodje Čevljarske zadruga. Slavnostni govor je imel vlč. g. p. gvardijan Kerubin Tušek, ki je slikal čast in oblast duhovniške časti v izrazitih in krepkih besedah, da je ganil mnogoštevilne poslušalce do solz. Ko mu je priporočal v pobožno molitev sv. Očeta, presvitega cesarja, prevzvišenega kneza nadškofa goriškega, prijatelje duhovnike in redovnike, vernike iz Solkana, Bilj, Mirne in Tolmina, v krajih, kjer divja zdaj najhujša vojska, ki potrebujejo sedaj v nevarni časih vojske pomoči od Vsemogočnega. Slovesno sveto mašo je daroval vlč. g. jubilar ob asistenci čč. gg. duhovnikov in redovnikov, med katero so mirenski pevci krasno peli. — Popoldne je imel č. g. dekan primeren govor na Mirence, kateremu je sledil slovesen blagoslov. nakar je sledila na prostem nedolžna zabava s petjem ter so dobili vsi delavci Čevljarske zadruga malo južino. Slavnost je bila res krasna. Udeležili so se je vsi Mirenci, Biljenci, Orehovci in vsi zaposleni v Čevljarski zadrugi, ki so prišli iz Goriškega. Osebro so prišli prijatelji slavljencevi g. dekan Berlot iz Kanala, brata dr. Josip in Karol Dermastija iz Ljubljane, stud. iur. Godnič, dr. Hohnjec, profesor iz Maribora. Posebno smo bili veseli mi Mirenci, ker smo imeli lepo slovesnost ter se nam je zdelo, da smo v domači mirenski cerkvi. Tudi domačinom, ki so prišli iz cele okolice, je redka slovesnost ugajala. Naša srčna želja je bila isti dan: Bog živi preč. g. dekana Ivana Rojec, našega bivšega župnika mirenskega, načelnika Čevljarske zadruga in deželnega poslanca, v trdnem zdravju, v jekleni delavnosti za čast božjo, za blagor svojega ljudstva do zlate maše! — Hvaležni Mirenci.

Zadnja poročila došla v petek dne 24. septembra.

Kaj bo z Rumunijo?

Rumunski vojaški uradni list objavlja rok za prebiranje najstarejših letnikov rezervistov ter rok za naborni letnik 1916. V bližnjih dneh bo vpisan letnik 1917 med narobne zavezanke.

Manevri rumunske armade, ki so bili določeni na dne 18. septembra, so preloženi na nedoločen čas. Dozvedeno poluradna nota v dnevnikih utemeljuje to odredbo z motivacijo, češ, celokupni položaj na Balkanu bi se utegnil vsled premikanja rumunskih čet poslabšati, čeprav bi se ta premikanja rumunskih čet vršila le zgolj iz manevrskih vzrokov. Rumunski časopisje je vobče mnenja, da je resnična navedena izjava rumunske vlade.

Grška izjava.

Grška vlada je izdala dne 23. septembra sledečo izjavo: Vlada mirno zasleduje razvoj dogodkov in bo z ozirom na obstoječe razmere vse potrebno odredila, da bo za vsak slučaj pripravljena. Med kraljem, Venizelosom in generalnim štabom vlada popolno soglasje.

Objava turško-bolgarske pogodbe.

Duška listi poročajo iz Sofije:

Dne 22. sept. je bila objavljena turško-bolgarska pogodba, kar je napravilo v celi Bolgariji velik utis. Bolgarski delegati so se podali v Dibrsko, kjer so se izvršile formalnosti predaje novega ozemlja. Odriško predmestje Karagač, ki pripada Bolgariji, se bo zvalo v bodoče Novi Odrin. — Bolgarske oblasti v novem ozemlju prič. e. o. posovati 23. septembra. Z bošča se poroča:

Poseben mir z Rusijo?

Ruski pisatelj Maksim Gorki je imel dne 22. septembra pred rusko vsoučeno mladino govor, v katerem se je odločno zavzemal za m. s. e. naj Rusija sklepe poseben mir z Avstrijo in Nemčijo. Ruske oblasti so proti Gorkiju sedaj naperile ovadbo radi velezdaje.

Car vpoklicuje č. no vojsko.

Iz Petrograda poročajo: Car je izdal manifest, s katerim kliče pod orožje č. no vojnike, ki še niso služili vojake. Manifest pravi: Sovražnik je vdrl v deželo, za to je treba ojačiti armado z novimi mladimi silami.

Trinajst kavalerijskih divizij Rusom za hrbtom.

V prostoru med Vilno in Dvinskem se je nenedoma pojavilo 13 avstrijskih in nemških divizij, katere drvijo z veliko naglico proti ruski fronti in imajo namen ruski armadi, ki se v smeri iz Vilne umika, proti Minsku, odrezati umikalno črto. Za kavalerijo voz: mnogo avtomobilov z najboljšimi našimi četami in strojnimi puškami. Če se našim ta manever posreči, preti ruski armadi v tem prostoru uničenje.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Uradno se razglša:

Dunaj, 23. septembra.

Rusko bojišče.

Na bojni črti v izhodni Galiciji je pretekli dan popolnoma mirno. Vršili so se le boji prednjih čet. Ob I kvi in Styru je prišlo na nekaterih mestih do srditih bojev. Tako so južno-izhodno od kraja Novo-Poczajev krvavo odbili dva ruska napada. Sovražni infanterijski polk, ki je po noči blizu izliva I kve prodril čez Styru, je moral vsled našega protinapada pod velikimi izgubami se umakniti na izhodni breg reke.

Naši oddelki, ki so se dosedaj nahajali izhodno od Ludka, so se umaknili na izhodni breg reke Styru.

Italijansko bojišče.

V tirolski 10. tm obmejnem ozemlju se je vršilo več manjših bojev. Napadi slabjših italijanskih oddelkov v ozemlju Tonale, potem severno in izhodno od kraja Cortina, so bili odbiti. Težka sovražna artilerija zopet obstreljuje gorski planoti Vieigera in Lavaronne. Naša hrabra posadka na Monte Costonu, ki je branila skozi več mesecev to goro zoper sovražnika, ki je bil devetkrat številnejši, kakor naše čete, je danes zjutraj na vse zgodaj zapustila to postojanko. Artilerijski boji na ozemlju Dolomiatov se nadaljujejo z veliko srditostjo.

Na koroški bojni črti je skušal predvečer zvečer oddelek alincev predreti na Monte Peralba. Oddelek je bil odbit z velikimi izgubami.

Na primorski bojni črti se je omejilo naše delovanje na artilerijski ogenj in na nekaj uspešnih podjetij boja za postojanke. Danes je četrta mesec vojske proti Italiji. V tem mesecu se ni sovražnik odločil do nobenega vojnege podvzeta v velikem obsegu, ampak je napadal le posamezna ozemlja s četami, broječimi več infanterijskih divizij, toda vse zastoj. Naša bojna črta je slejkoprejštrdno v naših rokah.

Srbsko bojišče.

Nobenih bistvenih dogodkov.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Severoizhodno bojišče.

Berolin, 23. septembra.

Armadska skupina maršala plem. Hindenburga. Južnozahodno od kraja Lennevađen se še borba ni odločila. Pri našem protinapadu smo ujeli 150 Rusov. Tudi zahodno od Dvinska se nam je posrečilo udreti v naprej potisnjeno rusko postojanko. 17 častnikov, 2105 mož in 4 strojne puške je kot plen padlo v naše roke. Protinapade na črte, ki smo jih južno-zahodno od Dvinska odvzeli Rusom, smo odbili. Ruski odpor severno od Ošmyana do izhodno od Subotnika (ob reki Gavija) je strl. Naše čete zasledujejo umikajočega se sovražnika, kateri je izgubil čez 1000 ujetnikov. Desno krilo se še bori severno od Novega Grodeka.

Armadska skupina maršala bav. princa Leopolda. Zahodno od Valoyke smo zavzeli rusko postojanko; pri tem smo ujeli 3 častnike, 380 mož ter uplenili 2 strojni puške. Dalje proti jugu je položaj nespremenjen.

Armadska skupina maršala plem. Mackensena. Severoizhodno in izhodno od Logišina se boji nadaljujejo.

Južno-izhodno bojišče.

Položaj je nespremenjen.

Vlaganje zimskih jabolok

(Ta spis je priobčel „Slovenski Sadjar“, ki izhaja v Ljubljani in ga sadjerejem toplo priporočamo.)

1. Vlagaj namizna jabolka za kupčijo vedno le v take posode, ki so v trgovini že vpeljane in siče v zaboje in sode. Veliki zaboj drži 400 do 500 jabolok, ki tehtajo okoli 50 kg. Zaboj je znotraj merjen 83 cm dolg, 35 cm širok, 38 cm globok. Debelost dilj 13 mm. Prazen zaboj s pokrovom vred tehta 10–12 kg. Mali zaboj za 200 do 230 jabolok ima 25 do 30 kg teže. Zaboj je znotraj merjen 66 cm dolg, 30 cm širok, 31 cm globok. Debelost dilj 13 mm. Prazen zaboj s pokrovom vred tehta 7–8 kg. Poštni zaboj za 12–16 prav debelih izbranih jabolok (kabinetno sadje) je znotraj merjen 39 cm dolg, 33 cm širok, 10 cm globok. Dilje za stranice so po 6 do 7 mm, za dno in podžov pa po 5 mm debele. V veliki in mali zaboj vlagaj namizna jabolka I. vrste, v poštni zaboj pa samo izbrana (kabinetna) jabolka. Veliki sod drži okrog 100 kg jabolok in je 90 cm visok; v premeru čez dno meri 51 cm, v obsegu čez sredo pa 195 cm. Mali sod drži okrog 50 kg jabolok in je 73 cm visok ter ima v premeru čez dno 41 cm, v obsegu čez sredo pa 150 cm. V sode nalagaj namizna jabolka II. vrste.

2. V eno in isto posodo vlagaj vedno jabolka ene vrste in enake debelosti!

3. Vsako posodo obloži pred vlaganjem s papirjem! Na dnu posode in na vrh pod pokrovom deni po potrebi nekoliko lesne volne ali otave, ki jo pa zakrpi s papirjem, da ne pride v dotiko s sadjem! Pri posebno dragocenih sadovih pa vloži lesno volno tudi med posamezne plasti! Izbrana, kabinetna jabolka zavijaj v bel ali barvasti svilen papir!

4. Vloži sadje v posodo tako, da se pri prevajanju ne more ganiti noben sad!

Jabolka napolni v zaboje in sode tako, da bodo segala nekoliko čez rob posode in jih potem, ko jih pokriješ s papirjem in lesno volno, pritiski s pokrovom (dnom) v posodo, da se čvrsto stisnejo in da jih pokrov (dno), ko je pribit, drži kakor vzmet.

Pri vlaganju jabolok v sode moraš imeti na vsak način primerno močno stiskalnico, s katero potiskaš dno v zvrhom naložene sode. Z rokami se to ne da izvršiti.

Zaboje in sode v opisani velikosti izdeluje Soudarska zadruga v Češnjici, p. Selca na Gorenjskem.

Vse druge potreščine za vlaganje sadja, kakor papir za sode in zaboje (Packpapier), lesno in papirno volno ima v zalogi A. Löschnigg, Gradec, Griesgasse 4.

Sode in zaboje razpošiljajo tovarne navadno razdrite (torej samo pravilno prizrezane dile in dogle) in mora sadni trgovec sam preskrbeti, da se sestavi-jo.

Za dijaško kuhinjo v Mariboru so darovali gg.: župnik Martin Mesko 10 K (mesto venca na grob t. g. kanonika Jak. Kavčiča), dekan Henrik Verk 10 K, kaplan Ferd. Zgank 10 K, župnik Josip Lassbacher 20 K, kaplan Anton Bukošek 20 K. Bog plati! Opomba. Na različna vprašanja naznanja predsedništvo, da bo dijaška kuhinja v Mariboru redno delovala tudi v bodočem šolskem letu. Zato prosimo vse podpornike in prijatelje, da nam ostanejo vedno zvesti!

V znamenju zmage zlatega klasa. Stajerska c. kr. namestnija nam piše: Da se izogne zmotam in zavlačenju pri naročitvah klasovih znakov, smo prošeni, da izrečno povdarimo, da je nasloviti, kakor je razvidno iz lepakov in dopisov oficijelnega vojnopomožnega mesta stajerskega namestništva, brez izjeme vsa naročila in vprašanja glede klasovih znakov in klasovih dni na Stajerskem na namestništvo, oficijelna vojna pomoč, Gradec, Grad, polnadstropje; to mesto namestništva je prevzelo skupno naročilo za celo Stajersko.

Novi brevirji z lavantinskimi propiljem, ki s jih gg. duhovniki naročili pri tiskarni sv. Cirila, pri- dejo, ako ne bo ovir na železnici, te dni in se bodo potem gg. naročnikom takoj doposlali. Le miniaturne izdaje se ne moremo oskrbeti, ker za to izdajo še ni proprija in se vsled razmer v tiskarni v doglednem času gotovo ne bo mogel tiskati.

P. n. posojilnice se opozarjajo, da takoj pre- gledajo, ali še imajo zadosti tiskovin, kuvertov in po- sebnih hranilnih knjižic v zalogi. Ako bi jim hranilne knjižice pošle po zimi ali spomladi, n a j jih že zdaj naročijo, ker se ne ve, ali bo tiskarna od novembra naprej mogla sploh prevzeti kako delo radi pomanjkanja delavcev. — Tiskarna sv. Cirila.

Poštne vojne znamke prve izdaje so veljavne. Poštne ravnateljstvo naznanja, da so poštne vojne še vedno veljavne in je torej napačno naziranje, češ, označene poštne znamke so postale s 1. septembrom t. l. neveljavne.

Ranjeni, padli in ujeti.

Pešpolk štev. 37:

Ujeto moštvo:

Adamič Stefan, častniški sluga (Rusija);
Brodnik Henrik, poddesetnik, Konjice (Chabarovsk, Rus.);
Cernivšek Franc, nadomestni rezervist, Celje okolica, ujet (Charkov, Rusija); Colner Anton, nadomestni rezervist, Brežice (Rusija); Colner Matija, pešec, Sv. Andraž, Sl. gor. (Rusija);
Grošl Janez, nadomestni rezervist, Brežice (Obojan, Rus.);
Janežič Stefan, četovodja, Ptuj, (Nižnj-Novgorod, Rusija);
Knez Tomaž, pešec, Slovenjgradec, (Rusija); Kullich Janez, nadomestni rezervist, Celje mesto (Voroneš, Rusija);
Lesnik Jernej, nadomestni rezervist, Ptuj okolica, (Rus.);
Lužar Matevž, nadomestni rezervist, Celje okolica (Voroneš, R.);
Marovšek Karol, pešec, Dobrna (Voroneš, Rusija); Mast-
nak Jožef, nadomestni rezervist, Smartno v Rožni dolini; Med-
vešek Franc, nadomestni rezervist, Brežice (Rusija);
Obojnik Matija, pešec, Ljubno (Rusija); Ogrizek Franc, nadomestni rezervist (Barnaul, Rusija); Ojsteršek Jožef, pešec, Celje okolica (Pensa, Rusija);
Pertot Ernest, nadomestni rezervist (Rusija); Pislak Jur., nadomestni rezervist (Voroneš, Rusija); Podkoritnik Franc, pod-

lovec, Podpečan Jakob, nadomestni rezervist (Nižnj-Novgorod);
Pušenjak Ferdinand, pešec, Ljutomer (Rusija);
Ribič Jožef, pešec (Charkov);
Struz Franc, pešec, Ribnica (Rusija);
Toman Franc, nadomestni rezervist, Velika Pirešica (Ru-
sija); Turnšek Anton, pešec, Braslovče (Moskva);
Umek Lovro, pešec, Brežice (Bogorod, Rusija);
Znidarič Martin, nadomestni rezervist, Brežice (Pensa);
Zohar Jernej, nadomestni rezervist, Teharje (Rusija).

Padlo moštvo:

Belec Em., desetnik, Ljutomer; Borlali Avgust, častniški
sluga, Konjice; Borštner Anton, pešec;
Čelik Janez, pešec;
Dobrila Franc, pešec; Drenik Jožef, pešec, Brežice;
Heiling Janez, desetnik;
Kobalt Matija, pešec; Kukanja Anton, pešec;
Podlesnik Franc, pešec, Brežice; Premrl Alojzij, pešec;
Pušenjak Franc, pešec;
Remih Maks, desetnik, Brežice; Ropič Mihael, pešec;
Selič Jakob, desetnik, Sv. Krištof, Celje; Smole Simon,
poddesetnik; Šmon Rudolf, pešec; Straus Franc, poddesetnik;
Toman Ferdinand, pešec; Tomanc Lovro, pešec, Ptuj;
Triller Ivan, enoletni prostovoljec;
Verden Franc, pešec;
Železnik Franc, pešec; Zorko Franc, četovodja, Ljutomer

Domobranski pešpolk štev. 26:

Ujeti častniki:

Jošt Evgen, stotnik, ujet (Omsk, Rusija).

Mrtvo moštvo:

Fabian Martin, pešec, Celje, mrtev.

Razni:

Častniki:

Lubeč Božidar, poročnik, 22. pešpolk, mrtev;
Pekoč Pavel, praporščak, 4. pešpolk, mrtev;
Ptak Julijan, kadet, 36. pešpolk, r;
Rojs Alojzij, kadet, 14. pešpolk, r;
Schrey Adolf, kadet iz Maribora, r;
Segor Janez, kadet, 14. pešpolk, r;
Vaš Ljudovik, poročnik, 68. pešpolk, r;
Zabranski Jožef, stotnik, 3. pešpolk, mrtev.
Zbegan B., kadet, 52. pešpolk, r.

Mrtvo moštvo:

Družovec Vincenc, dragonec, Senena, Maribor, mrtev;
Domanjko Jožef, pešec, Radgona, mrtev;
Gobeč Anton, topničar, Brežice, mrtev;
Justinjak Franc, pešec, Slov. Bistrica, mrtev;
Tevž Anton iz Celja, lovec, poljski lovski bataljon št. 30,
padel dne 9. julija;
Vodenik Janez, nad. rez., trdn. art. bat. št. 8, mrtev;
Verdnik Ignacij, pešec 7. pešpolka, Sp. Dravograd, mrtev.
Jožef Založnik iz Konjice, lovec, poljski lovski bataljon št.
30, padel dne 9. julija;

Domobranski pešpolk štev. 4:

Padlo moštvo:

Bezjak Jožef, pešec, Maribor, dne 12. decembra; Bratec
Avgust, pešec, Maribor, dne 25. januarja;
Ceyra (?) Blaž, častniški sluga, Sv. Jurij, Celje, dne 11.
septembra;
Dobnik Jožef, nadomestni rezervist, Slovenjgradec, dne 26.
marca; Dragar Janez, pešec, Loka, dne 25. marca;
Gmeinski Anton, četovodja, Slovenjgradec, dne 20. okt.;
Juri Peter, nadomestni rezervist, Sv. Jurij, dne 14. nov.;
Kautičnik Anton, pešec, Soštanj, dne 23. marca; Kele M.,
pešec, Ptuj, dne 11. septembra; Klembaž Janez, nadomestni re-
zervist, Ribnica, dne 20. oktobra; Ključar Jakob, četovodja, 10.
junija; Knez Anton, pešec, Celje, dne 24. marca; Kociper Fran,
pešec, Ptuj; Korotančnik Filip, pešec, Slovenjgradec, dne 20. ok-
tobra; Končnik Anton, pešec, Bistrica (dne 22. februarja; Fran
Kranjc II, pešec, Slovenjgradec; Krajuč Leopold, nadomestni
rezervist, Mislinja; Kruppl Franc, pešec, Sv. Vid;
Lipovšek Martin, pešec, Žusem; Lopič Mihael, pešec, Slo-
venjgradec;
Margus Karol, pešec, Konjice;
Plazet Jakob, pešec, Sv. Primož; Posterpink Matija, na-
domestni rezervist, Slovenjgradec, dne 21. januarja; Pušnik M.,
pešec, Soštanj, dne 28. aprila;
Račnik Valentin, pešec, Slovenjgradec, dne 13. dec.;
Tojhter Mihael, nadomestni rezervist; Ternovec Jožef, pe-
šec, Ljutomer, dne 19. decembra; Tomanič Janez, pešec, Ptuj;
Tomazič Anton, pešec, Spodnji Porčič, dne 23. oktobra;
Virant Anton, četovodja, Celje, dne 23. marca; Vedernjak
Anton, desetnik, Sv. Peter pri Mariboru.

Ujeto moštvo:

Benedičič Franc, pešec; Berghaus Anton, pešec, Ptuj (v
Barnaul, Rusija);
Golob Valentin, narednik, Spodnja Polskava;
Lerch Franc, pešec, Slovenjgradec;
Oblizar Franc, pešec, Velenje; Orozel Janez, St. Ilj (Pen-
sa, Rusija);
Praznik Hubert, pešec, Brezno;
Ričnik Rudolf, četovodja, Slovenjgradec;
Simrah Janez, pešec, Mislinja;
Theissl Janez, nadomestni rezervist, Slovenjgradec;
Zupančič Jožef, hornist, Maribor (Pensa, Rusija).

Pešpolk štev. 15:

Mrtvo moštvo:

Balant Jurij, pešec, Slovenjgradec; Bobovnik Jak., pešec;
Čakš Mihael, pešec, Celje; Česzak Alojz, pešec, Brežice;
Geister Jurij, pešec, Konjice; Golouh Jak., pešec, Laško;
Gunzik Anton, pešec, Laško;
Harnik Janez, pešec, Slovenjgradec;
Kohrar Jožef, pešec, Brežice; Korner Janez, pešec, Sv.
Marjeta; Krepel Mihael, pešec, Konjice; Kukovič Martin, pe-
šec, Dramlje; Kus Janez, pešec;
Majcen Janez, pešec, Ptuj; Mesojednik Jožef, poddesetnik;
Pohl Franc, pešec, Celje; Pogorčulnik Janez, pešec, Slo-
venjgradec; Podplatin Vincenc, pešec, Ptuj; Pozerpiak Jož.,
pešec, Slovenjgradec; Presnič Janez, poddesetnik; Pribernik
Florijan, pešec;
Reister Mihael, pešec;
Szerr (?) Matija, pešec; Ljutomer;
Tretjak Jakob, pešec, Slovenjgradec;
Urlep Franc, pešec, Kozje;
Zabavnik Matija, pešec, Ptuj.

Razni:

Priimenih brez označbe ali mrtvih ali ujet, se
gre za ranjence.
Podgoršek Jožef, pešec, pešpolk štev. 35, Brežice, mrtev;
Predanič Janez, pešec, domobranski pešpolk štev. 35, m-
rtv;
Podbregar Valentin, pešec, Celje, ujet, Niš;
Pauletič Jožef, poddesetnik, domobranski pešpolk štev. 5,
ujet;
Šlosar Ferdo, pešec, domobranski pešpolk štev. 5, mrtev;
Turnšek Janez, pešec, pešpolk štev. 35, Žusem, mrtev;
Topol Jožef, pešpolk štev. 23, ujet, Below, Tula, Rusija;

Pešpolk štev. 47:

Ranjeni častniki:

Kern Lovro, kadet v rezervi;
Švigelj Karol, kadet v rezervi.

Padlo moštvo:

Bedenik Julij, pešec, Radvanje;
Denk Jožef, pešec;
Fraciaco Matej, pešec; Franz Anton, pešec;
Grabner Jožef, pešec;
Haas Janez, pešec, Radgona;
Jauk Janez, pešec;
Köck Franc, stažmojster; Korošec Anton, pešec, Maribor;
Kranjc Andrej, pešec, Maribor;
Ledenik Anton, pešec, Maribor; Lenhard Mihael, pešec;
Liver Alfred, pešec; Lorenčič Rudolf, pešec, Maribor;
Minko Jakob, pešec;
Polhamer Anton, poddesetnik;
Rauer Ljudovik, pešec, Maribor;
Soršak Marko, pešec, Maribor; Sudy Andrej, pešec;
Talhofer Valentin, pešec.

Domobranski pešpolk štev. 26:

Ranjeni častniki:

Travnik Anton, praporščak.

Padlo moštvo:

Attems D. grof, enoletni prostovoljec;
Baier Florijan, pešec, Radgona; Bratuša Aleš, pešec, Ma-
ribor;
Černelic Mirko, pešec, Brežice; Činžer Anton, pešec, Bre-
žice;
Geratič Jakob, pešec, Gornja Radgona;
Jerič Janez, pešec;
Koch Anton, pešec; Koter Matija, pešec, Celje;
Lorber Jožef, pešec, Slov. Bistrica;
Mar Tomaž, pešec, Trnovci;
Niggas Bogomir, pešec;
Petinger Alojzij, pešec;
Safar Jožef, pešec; Schweinzer Jožef, pešec; Segula Si-
mon, pešec, Ptuj; Skorjanc Peter, poddesetnik, Sv. Peter; Som-
mer Franc, pešec; Soršak Franc, pešec, Poličane.

Lovski bataljon štev. 7:

Ranjeni častniki:

Mayerhofer Anton, kadet;
Rantl Karol, poročnik v rezervi; Rosner Karol, kadet.

Padlo moštvo:

Blažič J., lovec; Bodner Matija, pešec; Breznik Jožef,
pešec;
Dacar Janez, lovec; Dolenc Jernej, lovec;
Gačnik Franc, lovec; Godec Janez, lovec; Gorišek Franc,
lovec; Groblar Franc, četovodja;
Hlepec Anton, pešec;
Jaklič Anton, lovec;
Klavovčar Janez, četovodja, Brežice; Klančar Anton, lo-
vec; Kofler Jožef, lovec; Kolenc Janez, lovec; Konda Martin,
lovec; Kump Janez, lovec; Kušelj Jožef, lovec;
Levstik Franc, pešec.

Ujeto moštvo:

Ferjan Andrej, lovec; Fritz Tomaž, nadomestni rezervist;
Kmet Franc, lovec; Kovač Anton, lovec; Kovač Ernst, lo-
vec; Kovačič Anton, lovec; Kovačič Janez, lovec.

Pešpolk štev. 47:

Padlo moštvo:

Ferlič Janez, pešec; Fritz Anton, pešec;
Geisler Franc, pešec, Maribor; Gradišer Ernest, pešec;
Guggi Franc, pešec;
Han Božidar, pešec, Maribor; Hohensiner Janez, pešec;
Jagersbacher Janez, pešec;
Kašman Alojzij, pešec, Maribor; Korošec Martin, pešec,
Sv. Ilj; Kražner Jožef, pešec;
Lamp Roman, pešec; Leskovar Matija, pešec, Slovenska
Bistrica;
Radl Bernhard, pešec; Rehling Andrej, pešec;
Sangilla Alojzij, pešec, Maribor; Schönbacher Alojzij, pe-
šec, Lajtersperg; Schuster Franc, pešec, Štern Franc, pešec,
Maribor; Stiegelbauer Franc, pešec; Stiegler Alojzij, pešec;
Stözl Peter, pešec; Valentin Anton, pešec, Vuzenica; Witzler
Franc, pešec;
Zach Franc, pešec; Zaff Em., pešec, Maribor.

Domobranski pešpolk štev. 26:

Padlo moštvo:

Abram Franc, nadomestni rezervist;
Belak Janez, pešec, Ptuj;
Deng Jožef, poddesetnik;
Fabian Martin, rezervist, Celje; Falenč Ferdinand, pe-
šec; Förstner Franc, pešec;
Glas Franc, pešec;
Harrer Janez, pešec;
Imersik Simon, pešec;
Kainz Anton, nadomestni rezervist; Kaiser Rudolf, pešec,
Maribor; Knecht Jakob, pešec; Kundner Anton, pešec;
Lupšina Janez, pešec, Bizeljsko;
Pild Janez, pešec, okolica Celje; Promitzer Jožef, pešec;
Puhman Anton, pešec;
Sever Jožef, pešec, okolica Ptuj; Schlamberger Jurij, pe-
šec, Spodnja Novavas; Schmelzer Ferdo, pešec; Sever Franc,
pešec;
Tomazič Janez, pešec; Trstak Alojzij, pešec, Ormož.

Domobranski pešpolk štev. 4:

Padlo moštvo:

Čeh Janez, poddesetnik;
Emeršič Franc, pešec;
Groleger Jurij, pešec, Slatina;
Hirsch Ignacij, pešec; Hrovat Jožef, pešec, Slovenjgradec;
Kuhlej Jernej, pešec;
Lesnik Stefan, Sv. Marjeta na Dravškem polju; Lopič
Mihael, pešec, Slovenjgradec; Lukman Ivan, pešec, Sv. Jurij ob
Taboru;
Maze Jožef, pešec, Topolšica;
Perus Janez, pešec, Vuzenica; Pukl Alojzij, pešec, Soš-
tanj;
Trap leg. Oprešnik Janez, pešec, Slovenjgradec;
Werdinek Jožef, pešec, Sv. Primož.

Ujeto moštvo:

Brišnik Karol, nadomestni rezervist, Soštanj (ujet Petro-
pavlovsk);
Golob Franc, pešec, Sv. Jurij; Grubelnik Friderik, nado-
mestni rezervist;
Kozlič Jožef, pešec, Slovenjgradec;
Meh Martin, pešec;
Punčih Henrik, pešec, Konjice;
Schwab Rok, nadomestni rezervist, Mislinja;
Tacer Ignacij, pešec, Brezno;
Urbanč Janez, pešec;
Vadl Bolfenk, pešec.

VOLNO

ovčjo oprano in neoprano kupim vsako množino po najvišji ceni proti takojšnjemu plačilu, ter plačam vožnjo sam. Večjo množino pošljem potnika osebno prevzeti.

Veletrgovina R. Stermecki, Celje štev. 19, Štajersko.

Krepkega dečka s primerno šolsko izobrazbo, ter pridnega trgovskega pomočnika, sprejme takoj večja trgovina z mešanim blagom na Dolenjskem. Ponudbe pod 344 poste restante Škocjan, Dolenjsko Kot pomočnika-začetnika želi priti v trgovino mešanega blaga deklet srednje starosti z učenim spridevalcem. Najraje na deželo. Naslov v upravnistvo pod „Pomočnica“ štev. 155.

Železne blagajne kupi župni urad Bele vode, p. Šoštanj

Pomanjkanje zobotehnikov je postalo zelo občutno, ker so skoro vsi vpoklicani v vojaško službo. Zato naj bo naše cenjene čitatelje gotovo veselo iznenadilo, da je ustopil pri Dr. Anton Schwab-u, zobozdravniku v Celju izvrsten zobotehnik Schöngut, ki je delal v prvih velikomestnih zobotehničnih atelijih.

Učenca poštenih staršev sprejme takoj v svojo trgovino g. Miloš Oset, trgovina z mešanim blagom na Muti, Štajersko.

Suhe gobe, fižol, vinski kamen

ter sploh vse deželne pridelke, kakor tudi prazne dobro ohranjene vreče kupi veletrgovina Anton Kolenc Celje Graška cesta 22.

Krznarski učeno se proti popolni oskrbi takoj sprejme. K. Gränitz, Maribor Gosposka ulica 7

Kovač, za vsako delo, želi pri ko vaški vdovi v delo stopiti. M. Novak, Sv. Andraž, p. Velenje.

URE

Velika zaloga ur, dragocnosti, srebrnine in oprisnih reči po vsaki cen.

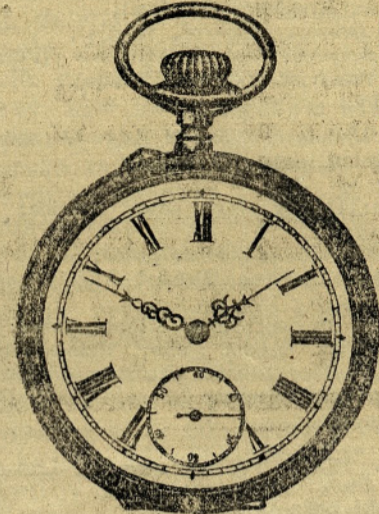
Tudi na obroka. - Instr. cosk zastoj. - Gramofoni 20-200 K

- Niklasta remont-ura K 350
- Pristna srebrna ura K 7-
- Original omega ura K 24-
- Kuhinjska ura K 10-
- Budilka niklasta K 8-
- Poročni prstani K 2-
- Srebrne verižice K 2-

Večletno jamstvo.
Nasl. Diefinger
Theod. Fehrenbach
urar in očalar
MARIBOR, Gosposka ul. 26
Kupujem zlatarno in srebra.

Ure! Ure!

V veliki izbiri in po nizkih cenah.

- Srebrne ure za fante od 7 K
- Srebrne ure damske od 8 K
- Srebrne verižice od K 2 40
- Sreb. verižice damske K 3 60
- Zlate damske ure od 26 K

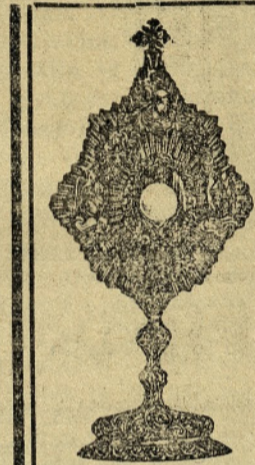
Za vsako uro se jamčil

Precizijske ure, Schafhausen, Zenith, Omega, Eterne

Očala: Za krasokovidne nova, zboljšana stekla.

Frano Bureš Maribor

urar, zlatomer in očalar,
Tegetthofova cesta 39. Prvi urar od glav. kolodvora.

Prva in največja delavnica za cerkvena dela na slovenskem jugu

K. Tratnik

špecialist v izdelovanju cerkvenega orodja in posode

Maribor Pfarrhofg. 3

se priporočam prečastiti duhovščini za naročila vsakovrstnih monštranc, kelihov, lestencev, svečnikov itd. Staro cerkveno orodje popravljam, pozlatim in posrebrim v ognju. — Za vsako delo jamčim. — Mnogo priznanih pisem na razpolago.

Kupujem

seno, slamo, fižol in sploh vse poljske pridelke po najvišjih cenah

Ant. Birkmaier

Maribor, Meljska cesta 29 (Mellingerstr.)

Naročajte in razširjajte „Stražo“!

Knjigarna, umetnine in muzikalije.

Goričar & Leskovšek

Celje

trgovina s papirjem, pisalnimi in risalnimi potrebščinami na debelo in drobno, priporoča: trgovcem in preprodajalcem velikansko izbero dopisnic XX po raznih cenah. XX
Za gostilničarje: Papirnatu servijete vsled novih predpisov namestnije v Gradcu po zelo nizkih cenah.

Spodnještaj. ljudska posojilnica v Mariboru P. L. N. R. K.

Hranilne vloge se sprejemajo od vsakega dne na obročestvaje: mesečne po 4 1/2%, proti takozvani odložitvi po 4 1/2%. Obresti se pripisujejo h hranilni 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obročestvaje kaj prebujale. Za nalaganje po postit na poštne hranilne položnice (\$7.075) na razpolago. Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajajo le članom in sicer: na vknjižbo proti papirni varnosti po 5 1/2%, na vknjižbo sploh po 5 1/2%, na vknjižbo in poročilo po 5 1/2%, in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgoter pri dragih denarnih navedbah prevzame posojilnica v svoje lasti proti povratni gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. Prošnje na vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koliko.

Uradne ure so vsakega dne in četrtek od 9. do 12. ure dopoldne in vsake sobote od 8. do 12. ure dopoldne izjemni prazniki. V uradnih urah se sprejemajo in plačujejo denar.

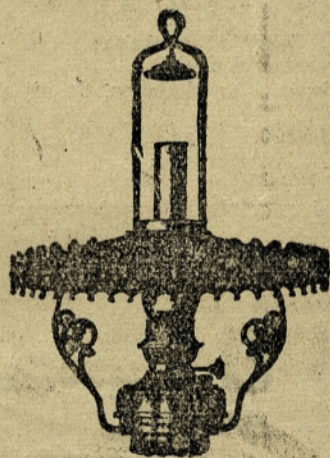
Pojasnila se dajajo in prebaje prejemajo vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in od 3. do 5. ure popoldne. Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nabiralnice.

Stolna ulica št. 6 (med Glavnim trgom in stolno cerkvijo).

Pozor kmetovalci!

Kupujem volno, vinski kamen vošek in suhe gobe.

Ivan Ravnikar, Celje, veletrgovina.

Edina štajerska steklarska narodna trgovina Na debelo! Na drobno!

FRANC STRUPI ::: CELJE

Graška cesta

priporoča po najnižjih cenah svojo bogato zalogo steklene in porcelanaste posode, svetilk, ogledal, vsakovrstnih šip in okvirjev za vodobe. — Prevzete vse steklarskih del pri cerkvah in stavbah.

Najsolidnejša in točna postrežba.

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju

registrovana zadruga z neom. zavezo

Obrestuje hranilne vloge po

4 1/2 %

od dneva vloga do dneva vzdiga.

Rentni davek plača posojilnica sama.

Daje posojila

na vknjižbo, na osebni kredit in na zastavo vrednostnih listin pod zelo ugodnimi pogoji. Prošnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

za stranke vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne.

- Posojilnica daje tudi domače hranilnike. -

v lastni hiši (Hotel „Pri belem volu“) v Celju, Graška cesta 9, I. nadstr.